

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:		v upravnistvu prejemani:	
celo leto K 24—	celo leto K 22—	pol leta 12—	pol leta 11—
pol leta 6—	četrt leta 3:50	četrt leta 3—	četrt leta 2:50
na mesec 2—	na mesec 1:90		

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju) levo, telefon št. 34.

Inačica vsak dan svojo izvedbo in praznike.

Inserti veljajo: petostopna pett vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserti itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pisarna naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:		za Nemčijo:	
celo leto K 25—	celo leto K 30—	pol leta 13—	pol leta 12—
pol leta 6:50	četrt leta 3:50	četrt leta 3—	četrt leta 2:50
na mesec 2:30			

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma.

Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica: št. 5 telefon št. 85

Non possumus.

Dunaj, 3. decembra.

V parlamentu je pričela danes obstrukcija. Neznatna je še in malo razvita — le češki narodni socialisti so se za enkrat za njo definitivno odločili ter jo pričeli v justičnem odseku izvajati. Bolj znamenite kakor dejanje je ta obstrukcijska taktika — češki narodni socialisti imajo v malem (26članskem) justičnem odseku, kjer se nahaja predloga o vojnih službah, le enega zastopnika.

Toda, nikdo ne ve, kako dolgo ostane ta sam in toliko je že danes gotovo, da mu moralne podpore ne bo manjkalo. Med poslanci narašča odpor proti vladni predlogi vedno bolj, čim dalj časa si pregledavajo posamezne predpise tega zakona. Tudi one stranke, ki so sicer rade pripravljene dati državi, kar je njene, ne morejo spregledati nevarnosti, ki tiči v § 1. predloge, ne morejo zanikati nevarnosti, ki grozi ustavnim pravicam.

Mi Jugoslovani imamo poseben povod, da odklanjamo vso odgovornost za zakon, katerega bodo izvrševali v danih razmerah baš proti nam in nad nami.

Tudi mi Jugoslovani smo vedno dali cesarju, kar je cesarjevega, tudi mi moramo priznati, da ima država v slučaju sile pravico, zahtevati od vsakega največje in najtežje žrtve. Ako bi stal sovražnik v slovenskih zemljah, ne bo nikdo vpraševal, kje da so meje, ki jih stavijo zakoni in ustava, temveč vse, kar bo potrebno, se bo moralo pač storiti, vse življenje, svoboda, imetje žrtvovati. V vojski velja vojno pravo.

Toda § 1. vladne predloge ne govorijo le o vojni, temveč tudi o mobilizaciji, da celo o pripravah za mobilizacijo. Tako se lahko zgodi, da izrabi ta ali ona vladna zakon v politične svrhe.

Ako se karkoli pojavi kako neprijetno politično, narodno, socialno gibanje, zadostuje, da v pokliče vojaška oblast en sam rezervni letnik čet, ki garnizirajo v dotičnem teritoriju in predpogoji, na podlagi katerega more razglasiti deželnoobrambni poveljnik veljavo zakona o vojnih službah — to se pravi, podvreči vse moško prebivalstvo dotičnega ozemlja — vojaški diktaturi, vojaški disciplini in jurisdikciji. Zgoditi se mo-

rejo torej slučaj, da bo služila delna mobilizacija samo za sredstvo, uveljaviti v enem ali drugem ozemlju vojno pravo!

Baš proti temu se obračajo parlamentarni krogi, ter hočejo primerne garancije proti politični zlorabi postaviti, ki bi morala tvoriti po pravici in poštenosti le nekako skrajno sredstvo v slučaju največje sile.

Nekatere določbe zakona so povrh še tako krute in v zvezi s pravim namenom take postavbe tako malo utemeljene, da jih tudi oni, ki gredo v svoji zaupnosti do vlade najdalje, ne morejo presojati drugače, kakor s političnega stališča, baš ker so prepričani, da jih ni diktirala stvarna potreba, temveč politična argumentacija.

V predlogi se nahajajo paragrafi, s katerih pomočjo se dajo sistirati najvažnejše ustavne garancije: osebnostna svoboda, princip, da spada vsak pred svojega, po zakonih določenega sodnika, prosto gibanje itd. Predloga je povrh še tako neprevidno sestavljena, da prihaja v direktno nasprotje ne le z ustavnimi garancijami, temveč tudi z načeli mednarodnega, vojnega prava samega. Predloga zahteva vojne službe civilnega prebivalstva, ne skuša pa spraviti svoje predpise v sklad z določbami vojnega prava o komitantih in nekombatantih.

Določbe, proti katerim se pojavlja posebno ostri odpor, so zlasti paragrafi 1., 4., 6., 9., 27.—29.

O § 1. smo že izpregovorili, glede § 4. se ugovarja, da preveč razširja starostno mejo in da bi se naj zadovoljil kakor tudi brambni zakon z moškimi do 42. leta. Na ta način bi se predvsem izbrisal vtisk, kakor da hoče § 4. uvesti novi, četrti poziv v našo obrambno organizacijo.

Zahteva se nadalje tudi določitev teritorialnih mej, v katerih se sme prebivalstvo pritegniti vojnim službam. Po sedanjem § 5. nam lahko, če hočejo, ekspedirajo celo kraniško prebivalstvo v — Galicijo. Silno krivično ostrino, zlasti proti delavstvu kaže § 6., ki določa, da v posameznih podjetjih zaposleni delavci ne smejo opustiti svojega dela, dokler in kolikor velja po zakonu o vojnih službah uvedenno stanje. Medtem, ko je § 9. protistavkarski zakon v celi nagoti te odurne besede, ne pripuščajo § 6. delavcu niti svobodo zakonite odpovedi službe in preselitve na drugo mesto!

Kakor smo zapisali, izročila vladna predloga v § 27. najvažnejše ustavne garancije dobri volji deželnoobrambnega ministrstva. Kajti ta je upravičen, da z enostavno naredbo zakon uveljavi — pa ne le ta, temveč »v nujnih slučajih« celo vsak vojaški komandant!

Nemci so se izrekli za predlogo — akoravno so naleteli tudi v njihovi vrstah nekatere določbe na silen odpor. Toda Nemci kombinirajo, da je ta zakon, v kolikor je političen, »namenjen« predvsem za Slovane, zlasti Jugoslovane. To spoznanje žene skoraj vse slovanske stranke v ostro opozicijo.

Češki klubi so danes sklenili, zahtevati od vlade primerno izpremembo najhujših določb — sicer se hočejo kakor en mož postaviti proti predlogi. Stališče Jugoslovanov ne more biti drugačno. Vsa krutost zakona bo zadela predvsem naše pokrajine, naše ljudstvo. Ako vztraja vlada pri dosedanjih določbah, ako nam ne da primernih garancij, da je zakon določen le za slučaj vojne sile, ako ne stori vsega, da prežene le preveč utemeljeno sumnja, da namestila z bičem tega izjemnega zakona uveljaviti nas politično in narodno, potem si Jugoslovani ne bomo smeli premišljati niti za trenutek: z vihrajočimi zastavami mora naša delegacija, ako je v njej kolikaj poštenja in kolikaj čuta za odgovornost napram narodu in ljudstvu, v tabor najostreje obstrukcije. S sodelovanjem jugoslovanskih poslancev, in naj bi bilo tudi le samo pasivno asistiranje, ta vladna predloga v dosednji svoji obliki ne sme postati zakon.

Avstrija in albansko vprašanje.

(Napisal dr. Niko Zupanič.)

Diplomatski odnosi med Avstrijo in Srbijo so zelo napeti in dajejo prijateljem miru povoda za težke skrbi. Povod je Albanija, ki pravzaprav še ne eksistira, ki jo je treba šele vstvariti. In radi te imaginarne, bodoče države, naj bi nastala med Avstrijo in Srbijo vojna — morebiti celo svetovna vojna?!

Samoočebni se vriva vprašanje, kakšne sadove bi imela ta vojna? Naj si bi Avstriji po krvavi vojni pripadla tudi cela Albanija, bi tudi to

bilo premalo odškodovanje za prave žrtve. Ali ne gre za posest Albanije, gre samo za avtonomijo Albanije. Ne trdim preveč, ako pravim, da interesi Avstrije v Albaniji niso vredni perja na kapi tirolskega cesarskega kovca.

Po porazu Turkov pri Kumano- vu in Lözengradu (Kirkkilise) je postala zahteva status quo prazna fikcija in vse velesile so prepustile balkanskim narodom, da sami odločujejo usodo evropske Turčije. Zapadnoevropske sile so hitele proglaševati svoj desinterese in diplomacija se je zadovoljila s tem, da se vojna lokalizira na Balkanu. Ko se je Avstrija kot zadnja velesila priključila temu mnenju ostalih velesil, je našla njena miroljubnost v srbskem časopisu in družbi priznanje. S tega časa se je zboljšalo razmerje med Avstrijo in Srbijo, ki je zavladalo po aneksiji Bosne in Hercegovine. Ko pa je Srbija hotela zaključiti svoj vojni načrt zasedenjem severoalbanskega obrežja Adrije, je protestirala avstrijska diplomacija proti temu in tako je postalo razmerje med obema sosednjima državama zopet napeto. Časopisje grofa Berchtolda je izjavilo kategorično, da bo namen Srbije obdržati tudi le košček Albanije, provociral, če treba, vojaško intervencijo od strani Avstrije. Avstrija, o kateri javno trdi srbsko časopisje, da vrši svojo katoliško propagando v Albaniji in Stari Srbiji, samo radi tega, da bi dosegla svoje posebne politične smote, Avstrija, ki je leta 1904 pokrajine severno od Šara, izključila od reform, katere je končno po predlogu grofa Berchtolda glede decentralizacije vzbudila občno nezaupanje na Balkanu, prav ta Avstrija se je kot prva država umešavala v notranje zadeve združenih balkanskih držav in se na ta način dotaknila principa, ki so ga jim priznale velesile — »Balkan, balkanskim narodom«.

Ta korak je odzval odpor. Ne samo, ki so zastopali interese kraljevine Srbije in balkanske zveze, ampak tudi oni, ki so se poglabili v interese avstrijsko-ogrsko monarhije, ne odobrujejo tega koraka.

Albanija se je po aneksiji kosovskega vilajeta oddaljila mejnim sferam Avstrije. Italija ima v Albaniji tudi svoje interese in ako bi Avstrija premočno poudarjala svoje interese, bi postal konflikt med njimi in med interesi in pretenzijami Italije

neizogiben. Takoj pa, ko bi postala Albanija del srbske in grške države, ter priključena balkanski zvezi, bi ponehala nevarnost avstrijske in italijanske rivalnosti, nasprotstev, katere so dozdaj Albancem več škodovali nego koristile, in ki bi se nadaljevale v prosti in avtonomni Albaniji. Pod protektoratom ene teh držav bi vsekakor mogla Albanija dobiti prvo podlago za kulturni razvoj, a ta razvoj bi zopet ne odgovarjal interesom druge države. Sicer pa je vse to že vsled tega nemogoče, ker bi balkanska zveza nikdar ne mogla dopustiti, da se katerakoli tuja država, bodisi v tej ali oni obliki, vmešava v interese balkanske zveze. Če pa pristaja Avstrija na svojem stališču, da zamore edinole avtonomna Albanija služiti njenim interesom, in če bi Avstrija z orožjem priborila avtonomijo Albanije, bi bil Srbom dohod k morju zaprt, in da bi za to ne bili hvaležni, je pač naravno. Za ekonomski razvoj Srbije je pot k morju neobhodno potrebna, tudi za večje in bogatejše države je popolno izoliranje od morja stalni vrelc vznemirjenja; pot z morjem je življenski pogoj Srbije, kar se tiče kompenzacij in drugih formul, ni da bi se v očigled važnosti srbskega pristanišča, o njih resno razmotrivalo. V koliko pa je Avstrija naklonjena ekonomskim interesom Srbije, potrjuje najbolj avstrijsko nenaklonjeno in naravnost opozicijsko stališče napram vprašanju železnice ob Adriji, o kateri se je sklepalo že davno pred zadnjim temeljitim preobratom na Balkanu.

V politično-geografskem oziru obsega Albanija dva vilajeta: vilajet Skader in Janina, ki štejeta skupaj 721.706 prebivalcev. V narodnem oziru nista ti dve deželi homogeni, tu živi 110.000 Grkov, približno ravno toliko Vlahov in okrog 6000 Srbov, tako, da glede jezika ostane komaj dve tretjini Albancev, ki naj tvorijo avtonomno Albanijo. Kar se tiče vere, vlada še večja heterogenost, ker pripada 355.956 prebivalcev katoliški in pravoslavni veroizpovedi, 362.311 mohamedanski in 3430 židovski. V kulturnem pogledu je južna Albanija obljubena od Grkov in pravoslavni Albancev, vendar so ti Albanci že prepojeni z grško kulturo in Grčija je zato po pravici anektirala te kraje, in povsem verjetno je, da ne bo odnehala od aneksije; le z orožjem bi mogli iztrgati Grški te

LISTEK.

Sleparska ljubezen.

Zavita prigodba. — Spisal Blaž Pohlin.

(Dolge.)

»Vidiš, ljubica, jaz že imam tako bedarijo, da vlečem nekega tepčeka na ta način,« pravi Burkeljca ter razloži in pokaže, kako daleč je že njeno znanje s Kovačkom.

»In kako naj se jaz imenujem?« vpraša Koželjeva.

»To je tvoja stvar, ime je tu čisto brez pomena, glavno je, da ni pravo ime.«

»Dobro,« rekla je Malči, »na tvojo odgovornost! Toda če padem v slamastiko, trpela boš ti posledice!«

»Bom,« zagotovila je Burkeljca, prijateljica pa napisala:

Ljubeznivi gospod!

Vaše srčano pismo sem brala z izredno slastjo in užikom. Sama miloba sije iz vsakega stavka in tako mi in dober morate gotovo biti tudi Vi. Skoraj bi mi ušla beseda, da sem se zaljubila v Vas. Ne zamerite tem odkritosrčnim besedam, a jaz ne morem nič prikrivati, kar mi je na srcu. Tako sem vesela in srečna,

da ste se mi odzvali, da Vam ne morem povedati tega. Moje ime je Francka Šetina in sem šivilja po poklicu. Prilagam Vam sliko, ki naj Vam dokaže moj vitki stas ter živ temperament. Stara sem sedemnajst let in še nisem nikoli imela z nobenim gospodom nobenega razmerja.

Prosim Vas lepo, sporočite mi brž svoj naslov in kaj da ste! Tako rada bi to zvedela, ker me tako strašno zanima.

Do takrat Vas prav prisrčno pozdravljam ter se pišem

z velespoštovanjem

Vaša znanka, prijateljica
Francka.

Naslovite na pošto ležeče Trst! Malči je vzela iz albuma sliko svoje prijateljice Lucije Butara, jo priložila pisemcu ter to zapečatila. S smehom na licih in v očeh je vrgla v prvi pošti nabiralnik.

V.

Kovaček in Strniša sta imela pravi semenj, ko sta dobila pismi iz Trsta. Strniša je znal Malčijevo že na pamet in se ni mogel načuditi, da njegova tržaška dopisnica tako silno poželj moškega. Tem bolj pikantna se mu je zdela ta njegova začenjajoča se »ljubezen«, kajti obetala mu je izredne zabave in zanimivosti.

Kovaček je gospodični Burkeljci

odpisal zelo ljubeznivo — škoda, da se nam je to pismo izgubilo! — ter priložil sliko svojega prijatelja Ivana Krnavžlja kot svojo sliko.

Strniša je pa napisal nastopni odgovor:

Ljubka gospica!

Zdi se mi, da so se razgrnili oblaki, ki so doslej zakrivali pot moje življenja, ter da je zasijalo nebeško sonce v mojo dušo. To sonce ste Vi, gospodična, mila in draga mi božja stvarica, kateri so posvečene vse moje misli in vse moje hrepenenje. Noč in dan mi je pred očmi Vaša podoba, ki jo poznam sicer samo še po sliki, a mi že to zadostuje, da mi kopni duša objeti čimprej ta vzor ženstva in svoj ideal in pritisnil na dražestne ustnice njegove prvi goreč poljub. Oh, kolika sreča me še čaka! In zabrnilo se bo moje mukotrpno življenje iz žalosti in gorja v razkošno veselje in srečo in ne bo ga zadovoljnejšega človeka na vsem svetu od mene, Vašega udanega Vam oboževalca, ki Vas ljubi z vso silo svoje nepokvarjene dvajsetletne mladeniške duše!

In zdaj se mi je čast Vam predstaviti: moje ime je Anton Ropotec, stalen železniški uradnik z letno plačo dvatisočšestiristo kron in s pravico do pokojnine. Ob Novem letu bom avanziral za tisoč kron.

Ob koncu teh suhoparnih vrstic izrekam živo željo, da bi se mogel

čimprej sestati z Vami, moje solnce, da bi Vam ustmeno povedal, kar mi je na srcu in česar ne prenese sirov papir, ki ni vreden tako vzvišenih občutkov, kakršni me napolnujejo od Vas, vira moje sreče.

Najiskrenejši Vas pozdravlja in — če sme — tudi poljublja na vekov veke vdani ljubeči Vas

Anton Ropotec,

stalen železniški uradnik.

Dve ljubeznivi pismi sta spet odromali v Trst, mi pa smo srečno dospeli do kraja, kjer so nam poznane vse osebe tega goljufivega dopisovanja. Ker je stvar v resnici zvit in zavita, ne bo škodovalo, ako v kratkem ponovimo vso dosedanja historijo, ki obstoji v tem-le:

Florijan Kovaček je poslal kot Josip Piščanec Milki Burkeljca kot Urški Blažon sliko Ivana Krnavžlja kot svojo sliko.

Milka Burkeljca je poslala kot Urška Blažon Florijanu Kovačku kot Josipu Piščancu sliko Zofke Zagon kot svojo sliko;

Srečko Strniša je poslal kot Anton Ropotec Amaliji Koželj kot Francki Šetina sliko Feliksa Mrcine kot svojo sliko;

Amalija Koželj je poslala kot Francka Šetina Srečko Strniši kot Antonu Ropotcu sliko Lucije Butara kot svojo sliko.

VI.

Minul je mesec dni. V dopisovanju med Kovačkom in Burkeljco ter Strnišo in Koželjevo Malči je zaznamoval napredek. Določili so si sestanek, da se osebno spoznajo in da se utrdi ožji štiki. Kovaček in Burkeljca sta določila za sestanek Postojno, Strniša in Malči pa Logatec. Da ni mogel niti eden izmed teh štirih iti sam na sestanek, je umevno. Saj ni imel nihče izmed njih v rokah slike, s katerim si je dopisoval oziroma dopisovala. Naravna posledica je bila torej, da je stopil Kovaček k prijatelju Ivanu Krnavžlju in mu dejal:

»Ivan, neko Tržačanko vlečem z dopisovanjem. Imeti hoče to soboto sestanek v Postojni in tega ji nisem mogel odreči, ker sem bil vedno ljubeznivih besedi do nje. Meni pa ni do sestanka, dasi je dekle čedno, kot vidiš na tej-le fotografiji. Pojdi ti na ta sestanek na moj račun in na mojo odgovornost! Zapomni si pa, da ti je ime Josip Piščanec in da si davčni asistent. Več te menda ni treba učiti. Sliko vzemi seboj. Sestanek je v dreverodu pred postojnsko jamo ob 2. popoldne.«

Ivan Krnavželj je bil s ponudbo takoj zadovoljen, vprašal je samo:

»Ali ona nima tvoje slike?«

»Nima je!« pokadil je Kovaček. (Dolge prihodnjič.)

kraje. Preostanek približno 400.000 Albancev, ki naj bi tvorili avtonomno državo, vsebuje izvešne mohamedance. Med temi se nahajajo tudi nekaj katoliških Albancev in tako bi bila avtonomna Albanija novooblikovana mohamedanska država v Evropi, kar bi pomenjalo anatonizem za današnje evropsko kulturo in njene ideale. Najzanimivejše pri tem je to, da podpira težnjo, ustanoviti tako mohamedansko državo, ista Avstrija, ki se šteje za katoliško državo, in ki je vzela katolike severne Albanije pod svoje okrilje. Ako opazujemo ta verski moment nekoliko pobližje, nam postane jasno, da bi mohamedanski Albanci, ki stoji na še zelo nizki kulturni stopnji, izrabljali avtonomno Albanijo pred vsem v to, da bi zatirali svoje krščanske sorojake.

Ako pa bi principiarno pristali na ustanovitve avtonomne Albanije, nastane vprašanje, kdo bi izvedel nujno reorganizacijo v tej novo ustanovljeni državi. Arnauti so divje, klateško in neukrotljivo ljudstvo, ki žive v divji prostosti in neodgovornosti, ker ne dajejo niti »cesarju, kar je cesarjevega, niti Bogu, kar je božjega«. Reformator, ki bi hotel Albance organizirati, jih privaditi redu, pravici in disciplini, jim vcepiti spoštovanje do tuje lastnine in postave, bi jih moral predvsem razorožiti. Vlada, ki namerava takšno reorganizacijo, bi morala razpolagati z močno vojaško silo, ki bi morala napraviti ne samo red, temveč ga tudi stražiti in leto dni biti stalna odpora civilnim oblastem.

Kje je v Albaniji taka vojaška sila? Ali je mogoče vstvariti iz albanskih elementov oblasti, kojim bi se smelo zaupati, da čuvajo nad telesnim in materialnim dobrotom podložnikom? Bodi nam dovoljena paralela. Ako se kdo pogreza v močvirju, je-li možno, da se reši sam? Ali ne potrebuje nekoga drugega, ki bi ga oprostil? Prav tako je v Albaniji. Le tuji državi je mogoče urediti razmerje v Albaniji, le ona more uvesti Albanijo v koneks državno-pravnih odnosov, ki bi hotela napraviti poizkus, ustvariti albansko državo in albansko nacijo.

Ali morebiti Albanci sploh niso nacija?

Dandanes so Albanci kompleks jezikovno med seboj sorodnih plemen, ki nimajo nikake tradicije skupne, bodisi kulturne, bodisi politične preteklosti. Kako morejo, ne da bi se zavedali, da so sploh kedaj tvorili svojo lastno nacijo, veljati dandanes kot taka? Narodnost rezultira iz historične in kulturne preteklosti, kakor posledica iz vzroka. Ako izgubi narodnost svojo politično samostojnost in razpade politična država take narodnosti, ohrani živa tradicija čustvo narodne skupnosti in nado na zapetno združenje in samostojnost. Taka tradicija živi tudi danes še v srbskem narodu v najširšem pomenu. Taka zavest daje narodu moralne moči; moralnih sil, da realizira svoja tradicionalna stremeljenja, to je, da dospe zopet do one moči, ki jo je imel nekoč, da ustvari zopet svojo državo in svojo nekdanjo veličino.

V politiki, posebno v mednarodni politiki, more biti govora le o narodih in narodnostih, kar niso Albanci. Na podlagi socioloških in državno-pravnih teorij ni mogoče Albancev prištevati niti **narodom**; šele **narod je politično dejstvo**. Ničesar ni bilo v prošlosti, kar bi za delj časa združilo albanska plemena in zdramilo zavest skupnosti — temveč Albanci stoji še danes na predgovodinski kulturni stopnji, in opazovati jih moremo zgolj kot sinegetično skupino. Tako n. pr. so prednjazijski Armenci vse bolj poklicani za to, da igrajo vlogo v mednarodni politiki, kakor divji Albanci, kateri bi zanimali kot etnični življenjski produkt bolj etnografsko nego politiko. Armenci pa imajo dolgotrajen državni razvoj za sabo, s kojim je postal paralelno njih kulturni razvoj, tako, da moremo danes po vsi pravici govoriti o armenskem narodu in armenski narodnosti — na ta časten naslov pa morajo Albanci čakati najmanj še sto let.

Povedali smo, da tvorijo dandanes Albanci le kompleks podobno govorečih plemen. Jezikovno spadajo v dve skupini: Toski in Gegi, kateri se, kakor trdi odlični poznavatelj Albancev Mauromatis, medsebojno ne razumejo in žive celo v sovraštvu med seboj. Tudi nimajo nikakega literarnega jezika in ortografije, kar ne prestavlja nič drugega, nego same poizkuse v različnih dialektih in različnih sistemih pisanja. Pred štirimi leti je izšla na Dunaju slovnica albanskega jezika, koje avtor G. Pekmezi pravi, da predstavlja poizkus, ustvariti literarni jezik, ki bi bil enako umljiv Gegom in Toskom. Na ta način se vsiljuje Albancem one pogoje, brez katerih ne moremo govoriti o narodnosti.

K temu se pridružuje še moment, ki ne daje Albancem pravice, postaviti se pri razdelitvi Turčije na stališče formule »Balkan balkanskim na-

rodom». Albanci se niso pridružili balkanski zvezi; narodi, ki so stvorili to zvezo, so bili Grki, Srbi in Bolgari. Albanci so stali na strani sovražnika balkanske zveze in kot sovražniki so bili poraženi od združenih držav. »Borili so se na strani Turkov in klic »Balkan balkanskim narodom«, more veljati samo za one, ki so zmagali. To povsem pravilno opazko je napravil češki poslanec dr. Kramář v avstrijski delegaciji.

Kar zadeva politično zrelost in kulturni razvoj, so Albanci še precej oddaljeni od tega, da bi preljeli zrelostno spričevalo. V tem oziru so še popolnoma otroci in kot taki bi potrebovali guvernerja, ki naj bi vzgajal za bodoče politično življenje, ako treba, tudi s palico. Po principu »Balkan balkanskim narodom«, se absolutno ne more dopustiti, da bi postala katerakoli evropskih velesil učiteljica in voditeljica Albancev, ker bi bila nevarnost, da bi jih vzgojila za sovražnike in antagoniste balkanske zveze. **Albance sme in more edinole balkanska zveza ali kakšna država te zveze, ki bi bila zgodovinsko in geografsko najbolj poklicana v to, voditi do politične zrelosti in eventualne politične samostojnosti.**

Po sorodnosti, po zgodovini in navadah stoji Albanci balkanskim narodom, Srbom zelo blizu. V srednjem veku in za časa turškega gospodstva so bile usode Albancev tesno združene z usodami srbske države, in prav tisto je mogoče tudi v modernem času in sicer brez škode za Albance, ki so pred vsem v geografskem in etnografskem oziru prikljeni Srbom. Ako je Avstrija, ki sestoji iz tolikih heterogenih nacionalnih elementov, sposobna življenja, ako v Nemčiji pod prusko vladjo žive in se razvijajo Poljaki, čemu pa bi se ne mogli Albanci prav v isti meri, kakor Poljaki v Nemčiji, v okviru srbske države kulturno razvijati? Slovenci so živeli približno tisočletje pod nadvlado nemškega cesarstva in v tesni skupnosti z bavarskim plemenom in vendarle niso izgubili svojega jezika, dasitudi se niso zavedali še svoje narodnosti. Tem hitreje je šel potem njih kult. razvoj in njih nacij. emancipacija, tako da je bila Avstrija že v XIX. veku primorana, vpoštevati jih kot enakopravne napram Nemcem in Čehom, jih priznati kot narodnost in kot politično zrele. — Prav tako ne bo tudi Albancem v zvezi državnih organizacij Grške in Srbije vzeta možnost za bodočo politično individualnost, takoj ko bi se pokazali kulturni pristopne.

Ko je zavzel grof Berchtold glede vprašanja srbskega pristanišča ob Adriji in glede delitve Albanije svoje nasprotno stališče, se je trudilo celotno dunajsko časopisje na vse mogoče načine dokazati, da je tak korak avstrijske politike za življenjske interese monarhije neobhodno potreben. Napram takemu naziranju je nastopila nemška avstrijska socialna demokracija z jasnimi in globokimi dokazi in je ta korak avstrijske diplomacije podvrnila v svojem centralnem glasilu »Arbeiter Zeitung« objektivni in duhoviti kritiki. Ko se je pričelo govoriti o razmerju Avstro-Ogrske do Balkanske zveze, posebno do Srbije, so izšli v imenovanem listu članki, ki zaslužijo radi kritičnih idej, da se jih vsestransko upošteva. Opozarjamo na članke z napisi »Was geht uns Albanien an«, »Gut und Blut für Albanien« in »Serbien und Russland« v številkah od 12., 13. in 14. novembra t. l.

Vsi avstrijski interesi v Albaniji niso vredni peresa na klobuku tirolskega cesarskega lovca. One smešne albanse visokosti pa, naj se imenujejo kakorkoli. Ismail Kemal bej, Aladro Kastrioti ali Albert Glikha, bi lahko nastopili v vsakem dunajskem varijetetu, tudi v opereti — po vzorcu njih kolege saharjskega cesarja — in bi se ne obnesli slabo. Ako imajo ti gospodje sinove, naj se javijo v sto ali dvesto letih njih vnuki za slučaj, da bo v tistem času že eksistiral albanski narod. Za sedaj pa naj ne vznemirjajo Evrope s svojimi anahronističnimi in za svetovni mir vendar nevarnimi nagajenji.

Avstrijsko-ogrsko monarhija je velesila slavne preteklosti in njeni voditelji bi imeli dovolj povoda, šteti ta lepi sloves in znameniti ugled. Neumljivo je, da se taka velesila kaže nervozno in malenkostno. Velikopotezna politika, velikodušje napram balkanskim državam, ki bila prava avstrijska politika v balkanski krizi. Mesto tega pa slutijo v vsaki malenkosti nevarnost od balkanskih držav, posebno od Srbije. Ako bi Avstrija pravilno razumela moment turške likvidacije, bi se pokazala napram Srbiji očetovsko in prijateljsko; Avstrija bi se morala prilagoditi novim razmeram. — Možno velkopotezne politike bi mogel na mah podjarmiti Avstriji ves novi vzhod.*

*) G. Pekmezi, Gramm. d. albanischen Sprache Wien, 1908.

*) Kakor piše H. Santer, je znašal avstro-ogrski eksport v bal-

ne da bi proizval nevarnost za vojno, ne da bi provzročil tako razburjenje znotraj in zunaj monarhije. Ako bi bila Avstrija takoj spočetka balkanski zvezi prijateljsko naklonjena, bi tekom nekaj generacij nadvladala avstrijska eksportna trgovina celotni polotok. Vsled tradicije in ugodne geografske lege bi ne mogla nobena druga država konkurirati z Avstrijo. Že iz hvaležnosti bi odprli balkanski narodi avstrijski industriji in s tem avstrijskemu vplivu duri in vrata. Prijazna naklonjenost grofa Berchtolda po bitki pri Kumanovem in Lozengradu bi bila osrečila balkanske narode. Pri količkej razumnejši notranji politiki napram Jugoslovanom bi postali prav ti v trgovsko-političnem oziru najboljši posredovalci med Avstrijo in balkanskimi državami; tudi bi napravila taka politika postane kakih jugoslovanskih centrifugalnih teženj nemogoč, kajti da je Avstrija količkej zadostila narodnim težnjam Jugoslovanov, bi se ti gotovo počutili jako srečne v okvirju kulturne velesile. Nadaljni razvoj monarhije, njena srečna ali nesrečna bodočnost zavisi edinole od voditeljev notranje in zunanje politike. Se ni prepozno, še je lahko okreniti in spraviti vse v pravi tir — brez žrtev — ampak albansko vprašanje mora Avstrija za vedno opustiti. Ako grof Berchtold tega ne razume, bodo morebiti drugi možje to razumeli. Kdor je slišal govore v zadnjih delegacijah, se ni mogel ubraniti vtisku, da sede med delegati možje, ki bi bolje nego »poklicani voditelji«, razumeli pripeljati avstrijsko politiko v pravi tir. Opozarjamo na duhovita in globokoumna izvajanja delegatov Baereneutherja in Kramarja.

Že leta 1901. sem v članku »A. E. I. O. U.« opozoril Avstro-Ogrsko na važno vlogo, ki je usojena v bližnji bodočnosti Jugoslovanom. Moji tedanji nasveti so ostali neopaženi in so se mi šteli celo v zlo. V seriji kulturno-političnih člankov, posebno pa v moji brošuri »Mazedonien und das türkische Problem« sem se obrnil do celokupnosti Jugoslovanov brez obzira njih državnih mej. Opozoril sem na potencialne sile, ki dremlejo v njih, na edinstvenost njih jezikov in na njih daleč razširjena bivališča; poudarjal sem škodljivost tedanjih nasprotstev med Hrvati in Srbi na eni, med Srbi in Bolgari na drugi strani, jih opozoril, naj podredijo te razpore skupnim kulturnim stremeljenjem. Te besede niso bile preslišane, temveč uvaževane in so kolikor toliko prispevale k razvoju stvari. Seveda so mi donesli moji nazori mnogo nasprotnikov in bojev — jaz gledam zdaj, po desetih letih, s ponosom na to. Ako hoče ostati Avstro-Ogrska velika in močna, je prvi pogoj, da vsestransko znotraj in izven monarhije vpoštevata težnje Jugoslovanov. I v tretjič trdim, da interesi Avstrije v Albaniji niso vredni perja na kapi tirolskega cesarskega lovca, a mogoče služi to postopanje samo notranjim germanizatoričnim nameram. Avstriji ni toliko za avtonomno Albanijo, kakor za to, da dobi Nemci in Ogrji v Albaniji zaveznike — toliko lažje bi se potem tlačilo lastne avstrijske Slovence. Težko je sicer to verjeti, a v gotovih možnostih se porodijo i taki naklepi.

Vojna na Balkanu.

Premirje in Balkanska zveza.

Premirje tudi včeraj ni še bilo podpisano. Govori se, da manjka še odgovor Grške. Kakšen vzrok ima Grška, ki je v celi vojni igrala zadnjo vlogo, je popolnoma nerazumljivo. Sploh je pokazala Grška v celi vojni, in zlasti sedaj, ko se sklepa premirje,

kanske države v prošlem letu okroglo 200.000.000 K. V prvi vrsti je eksportirala Avstro-Ogrsko v Srbijo, Bolgarijo in Črno goro, s katerimi zna še priti do vojne. Grška in Turčija, katere so nameravali na Dunaju šteti stojiča šele na drugem in tretjem mestu. Kulturne potrebe pokraj, katere je Srbija anektirala, se bodo pomnožile. Kakor pravi profesor C v i j i c, so kulturne potrebe Srbov v kraljevini 6- do 7krat večje nego Srbov v Turčiji. Iz tega sledi, da se bo eksport Avstro-Ogrske temu odgovarjajoče pomnožil. Že zdaj moremo govoriti o gospodarski premoči avstro-ogrsko monarhije na Balkanu, četudi so diplomatski odnošaji napeti, toliko bolj bi utrdili prijateljski odnošaji Avstrije to premoč. Na vsak način bi moral biti voditelj avstrijske zunanje politike mož, ki bi znal zvezati trgovsko-gospodarsko premoč s političnimi odnošaji. Srbija je naša neposredna sosedinja in najbolj naravna odjemalka naše industrije — raditga je treba napeti vse sile, da se obstoječe difference uredi. Po pravici piše grof Jul. Andrassy: »Čim bogatejši je Bukarešt, Belgrad in Sofija, tem bogatejša bosta tudi Dunaj in Budimpešta.«

malo solidarnosti in pojavljajo se že znaki, da balkanske države ne bodo več dolgo treple v svoji sredi tako državo, ki bi tvorila vedno razdirajoči element.

Tako piše »Jugoslovanska korespondenca« iz Sofije:

Merodajne kroge so faktične difference med zveznimi državami močno dirnile. Gešov se trudi na vse načine, da bi odpravil nesporazumljenja. Jasno je sedaj vsem, da je razmerje med Sofijo in Atenami zelo napeto in da ni izključeno, da stopi Grška iz Balkanske zveze. Tako je tudi presojati izjave sifjskih listov, ki pozivljajo Romunsko, da vstopi na mesto Grške v Balkansko zvezo.

O vzrokih bolgarsko-grškega konflikta vedo berlinski listi baje iz najbolje informiranih krogov, da je Grška nezadovoljna s tem, da je Bolgarska obljubila Trčiji, da preneha blokada v Egejskem, Jonskem in Jadranskem morju, ki jo vzdržuje edinole Grška, in da je Grška proti temu energično protestirala, vsled česar mirujejo od sobote sem vsa pogajanja za premirje. O stališču Črne gore in Srbije napram vprašanju premirja ni bilo mogoče konstatirati ničesar gotovega. Bolgarska hoče zlasti zaradi stališča Rusije skleniti kahor hitro mogoče mir s Turčijo. Rusija je namreč baje v Sofiji namignila, da je do sedaj vplivala pomirjevalno na Romunsko, da pa ne more več naprej v tem smislu vplivati na svojo sosedo, ker so koraki Romunske diktirani od njenega razmerja napram Avstro-Ogrski.

Rusija zasleduje namen, da zadrži balkanske države od prodiranja proti Carigradu. Ta nevarnost še ni odstranjena, kajti če se ne sklene mir, bodo balkanske države na pritisk Grške in Srbije z vsilo silo poskusile prodrati v Carigrad. Ruski vpliv pa bo komaj edini vzrok nastopa Bolgarske, marveč je treba ta vzrok iskati v vedno bolj se pojavljajoči rivaliteti med Bolgarsko in Grško. Glavni vzrok te rivalitete je pač Solun. Grška se bo na vsak način potrudila, da si ohrani Solun. — Kralj Juri se mudi že delj časa v mestu in je poklical tja tudi svojo pisarno, jasno znamenje, da s svojo osebo poudari zahteve Grške po posesti Soluna z vsemi konsekvencami. Iz vseh teh znakov je sklepati, da se nahaja Balkanska zveza v kritičnem položaju.

V Carigradu se celo govori, da je izjavil grški ministrski predsednik Venizellos z ozirom na bolgarske zahteve, ki se tičejo južne Makedonije, da bo Grška preje sklenila poseben mir s Turčijo in potegnila svoje vojno brodovje nazaj iz Egejskega morja, ter se zadovoljila z odstopom Krete, kakor pa, da bi pripustila bolgarsko okupacijo grških makedonskih pokrajin.

Dunajski oficijozni krogi do sedaj še niso dobili nobenega oficijoznega poročila o sklepu premirja. Če se iz Londona poroča, da je premirje že sklenjeno, gre najbrže za posebno premirje med Bogarsko in Turčijo, kateremu se je pridružila morda tudi Srbija. Vsled difference, ki vladajo na eni strani med Bolgarsko in Grško in na drugi strani med Srbijo in Črno goro, pa je skoro gotovo, da Grška in Črna gora ne bosta priznali premirja. Tu so mnenja, da ni izključeno, da sklene Grška s Turčijo separatni mir. Te dalekosežne difference med balkanskimi zavezniki seveda ne morejo utrditi rahle zveze, ki je bila sklenjena v prvi vrsti za dobo vojne.

Odrin.

V London sta dospeli dve brzjavki nekega konzulata v Odrinu, ki pravita, da oblegovanci že več dni močno obstreljujejo Odrin in da stoji mesto deloma v plamenu. Kakor poroča rusko veleposlaništvo v Carigradu, je baje padla v Odrinu neka bolgarska krogla iz težkega topa na grški konzulat, kjer stanuje sedaj tudi ruski konzul. Konzulat je bil baje popolnoma razdejan.

Kakor poroča »Sabah«, so baje bolgarski delegatje obljubili, da bodo dali poveljniku oblegovalne armade pred Odrinom povelje, da ustavi obstreljevanje.

V Carigradu se govori, da so se izkreale v zalivu Xeros grške in bolgarske čete in da se je vršil včeraj dopoldne krvav boj med čerkasko konjenico in sprednjo stražo bolgarske vojske pri Cataldži.

Nejasnosti zaradi Albanije.

»Agenzia Stephani« poroča iz Valone, da sta avstro-ogrski in italijanski konzul zagotovila Izmail Kemal, da bosta zasledovala obe vladi, ki sta vedno pokazale svoje simpatije za albanski narod, tudi svobodni razvoj Albanije z vso pozornostjo in ga moralnično podpirali. Izmail Kemal je nato dal izraza hvaležnosti Albancem obema vladama.

Veliko pozornost vzbuja izjava belgradskega vladnega lista »Samo-

uprave«, ki pravi, da faina pogodba glede Albanije med Avstro-Ogrsko in Italijo nima mednarodnega značaja in tedaj ne more biti obvezna za Srbsko. Če more biti Albanija turška ali samostojna, more biti ravno tako lahko tudi srbska ali grška.

Iz Carigrada zopet poročajo o izjavi ruskega veleposlanika Giersa, ki se je baje izrazil, da **Rusija ne more priznati samostojne Albanije**, ki bi bila brez kapitala le avstro-ogrsko-italijanska domena. Dostavil je, da bi mogla Rusija priznati avtonomno Albanijo le, če bi stala pod garancijo velesil. Veliki vezir se pogaja sedaj baje z bivšim velikim vezirjem Ferid pašo, rojenim Albancem, o avtonomiji Albanije po vzorcu Vzhodne Rumelije. Glede Makedonije priporoča ruski veleposlanik tudi avtonomijo z enakopravnostjo grškega, srbskega in bolgarskega uradnega jezika. Tudi Solun bi se lahko prepustil Grški.

Iz vseh teh poročil je razvidno, — če so resnična, — da vlada še danes v diplomatskih krogih strahovitaja nejasnost glede Albanije.

Vesti iz Belgrada.

Glede poročila pariškega »Matina«, da se odpeve Srbija Draču, se je baje izrazil srbski minister za javna dela Stojanović, da je to poročilo popolnoma izmišljeno, ker vztraja Srbija brezpogojno na svoji zahtevi, da obdrži Drač.

Srbsko časopisje tudi še vedno zanika, da bi zbiral Srbija ob svoji severni meji vojaštvo. Vendar se vzdržuje vest, da je srbsko vojno ministrstvo poklicalo nazaj polovico drinske divizije. Da prepreči vsako vznemirjenje, so izstopile srbske čete dve uri od Belgrada. Prva in tretja divizija sta na potu iz Bitolja v Belgrad.

V Belgradu se trdi nadalje, da je obljubila Bolgarska Avstro-Ogrski za slučaj konflikta s Srbijo svojo nevtralityeto. Ko je bil avstrijski armadni inspektor Conrad pl. Hötendorff v Bukarešti, se je baje sklenilo, da začne v slučaju, da pride do oboroženega konflikta, Romunska z vojno, kakor je to storila Črna gora v balkanski vojni. Izjave nemškega državnega kancelarja so baje ustvarile obupno razpoloženje, ker se je upanje na rusko pomoč še bolj zmanjšalo.

Slovenska zdravnika na Bolgarskem.

Iz privatnega pisma zdravnikov gg. dr. Hočevarja in dr. Rusa posnemamo sledeče:

Pošiljam Vam in znancem iskrene pozdrave iz Vratce, mal. mesta, kamor naju je poslal bolgarski »Crveni krst« v pomoč ranjencev. Dodelil nama je vsakemu eno bolnico po 300 postelj, po enega medicinarja, po šest milosrdnih sester in drugega sanitetnega osebja. Posla imava mnogo, domačini in ranjenci nama dejansko izkazujejo svojo hvaležnost. Morala sva si šele urediti svoje operacijske prostore, večje stvari pa delava skupaj. Ponajveč imava opravila z ranjenci, kojim je krogla prebila roko ali nogo. So tudi taki, ki so dobili naenkrat po 3 ali 4 krogle. Vendar so turški »krušimi« tenki in ostrji, tako da ne zapuščajo težkih ran. V nekaj tednih že odhajajo ranjenci nazaj na bojno polje. Najini bolnici sta za silo urejeni iz vojašnic in težko je bilo ju spraviti v dober stan, ker sta v mobilizacijskem času služili za prenočevanje neštetim trumam. Tudi za naju so bili prvi dnevi dokaj žalostni. Sedaj nama pošiljajo gospe iz mesteca vsaj užiten kruh. Oddaljena sva od njega skoraj 2 km in je komunikacija vsled vstrajnega deževja zelo težavna. Včeraj se je podrl neki mostič, vojak in vovoz in tudi midva sva prisiljena bresti po pol metra globokem blatu. Kdor je že bil v Srbiji ali Bolgariji naju bo razumel. V mestecu samem so odprli šele zadnje dni nekaj gostilen. V njih pa se dobi le slabo vino in črna kava. Prehranitev je za razvajen žleodec zelo, zelo težavna in pomankanje slehernega komforta naju najbolj spominja na vojsko. Včeraj so odšli zopet rekruti na vzhod, mlada, 18 let stara generacija, ki naj podprepi okupacijsko armado. Žilavi mladi fantje so peli in se smejali. Zdi se nam, da zelo verujejo v »kismet« in usodi prepuščajo nadaljnjo skrb zase. Opazovanje Bolgarov je zelo zanimivo in Vam o tem še več sporočimo. Od vojske itak ne zvemo ničesar in je vsaka vest, ki dospe do nas, zelo zakasnela. Čujeva le, da se zelo širijo infekcijske bolezni in da bode uprava po možnosti ustavila transport ranjencev v domovino, dokler obstoji nevarnost razširjanja. Zdi se, da to že čutiva v najinih bolnicah — ali pa je temu kriv razbiti mostič. Zdravniki prihajajo skoro vsaki dan, Rusi, Belgijci, Romunci. V kratkem času bo Bolgarska z zdravniki izvrstno preskrbljena. Nama se marsikaterikrat pože-

li domov, vendar hoče vstrajati tako dolgo, dokler ne dobiva dobrih naslednikov.

Ljubljanski občinski svet.

Ljubljana, 3. dec. 1912.

Točno ob 6. zvečer je otvoril župan dr. Ivan Tavčar sejo, imenoval za overovatelja zapisnika gg. občinskega svetnika Ivana Beliča in Ivana Srebotarja ter naznanil, da so opravičili svojo odsotnost občinski svetniki gg. Kristan, Jeglič in Schmidt.

Nato slavi župan obletnico zasedanja prestola po našem cesarju ter poslušajo njegov govor občinski svetniki stoje. Župan dr. Ivan Tavčar govori:

Slavni mestni svet!

Včeraj, dne 2. decembra, pričelo se je 65. leto vladanja našega presvitlega cesarja.

V teh viharnih časih polagam važnost na to, da se spominjamo z neomajano zvestobo in vdano pokorščino tega za Avstrijo in posebno tudi za nas Slovence prepomenljivega dogodka!

Pri tem izražamo željo, da bi nam prevzvišena oseba cesarja, ki je bil vsekar zaščiten miru, bila ohranjena do skrajnih mej človeškega življenja!

Fran Josipu I. slava!
O tej izjavi hočem poročati Najvišji kabinetski pisarni.

Vsi občinski svetniki zakličejo trikratni »Slava« cesarju.

Nato se zapisnik zadnje seje odobri.

Sledi poročilo personalno-pravnega odseka, ki je poda občin. svetnik gosp. Višnikar.

Prvo poročilo se tiče izvolitve štirih zastopnikov in štirih namestnikov občinskega sveta v c. kr. mestni šolski svet. Pri volitvah, ki so se izvršile koncem javne seje, — skrutinacija občinskega svetnika gg. Mally in Štrunkelj, — so bili izvoljeni za zastopnike občinski svetniki gg. Dimnik, Milohnoja, dr. Pippenbacher in dr. Triller, za namestnike pa gg. Jelenc, Likozar, dr. Novak in Pustoslavšek. Oddanih je bilo poleg teh 6 nemških glasovnic in 13 praznih.

Poročevalec občinski svetnik g. Višnikar poroča nato o dopisu deželne odbora glede naprosene inkorporacije občine Spodnja Šiška k mestni občini. Prošili so to inkorporacijo samo štirje davkoplačevalci iz Spodnje Šiške. Deželni odbor priporoča inkorporacijo ter je pozval občinski zastop dne 4. oktobra, da se izreče o tem tekom 8 tednov. Župan vendar, da se tej prošnji ne ugodi, vziroma da se odgovori deželnemu odboru negativno že iz razloga, ker so se našli samo 4 davkoplačevalci v Spodnji Šiški, ki so prošli za inkorporacijo in je tedaj domnevati, da ta prošnja ni resna. Ljudsko šolstvo v Spodnji Šiški, ki je omenja dopis deželne odbora, je dobro preskrbljeno. Kanalizacija, vodovod in razsvetljava pa bi nalagali mestni občini taka bremena, da bi jim ne mogle biti protitež naklade, ki bi jih dobila mestna občina iz priklopitve. Tudi vprašanje cest bi bilo za Ljubljano združeno z velikanskimi bremenami. Nastale pa bi tudi komplikacije glede deželne volilnege reda. Poročevalec dostavi temu poročilu župana še, da bi bila za Spodnjo Šiško pač potrebna meščanska šola, da pa je znano, da deželni odbor noče ustanoviti v deželi nobene meščanske šole. Predlog županov je bil nato z večino sprejet.

Poročevalec občinski svetnik g. Višnikar poroča nato o županovem dopisu glede uvedbe kanalskih pristojbin. Že leta 1903, je bila v občinskem svetu predložena taka predloga. Leta 1905 se je predložil tak načrt deželnemu zboru, kjer pa je prišel na razpravo šele 29. januarja 1910. Takrat je deželni zbor sprejel vse druge točke, samo § 4, je obsegal po mnenju deželne zbornice pretrde določbe, ker je zahteval, da plačju to pristojbino vsak, mimo čigar hiše vodi javni kanal, brez ozira na to, če zveže svojo hišo s tem kanalom ali ne. Ta paragraf se je sedaj izpremenil v tem zmislu, da plačjujejo kanalsko pristojbino samo oni, ki zvežejo svojo hišo s kanali ali zbiralniki. Plačuje pa se po 10 v na štirjaški meter zazidane ploskve ter se ta vsota pomnoži s številom pritličij in nadstropij. Vsa večja mesta imajo take kanalske pristojbine in bi bila Ljubljana v tem oziru najcenejša. Tako plačujejo Praga po 20 v, Brno 28 v, Karlin 40 v, Žižkov 40 v in Kraljevi Vinogradi 46 v od štirjaškega metra. Mesto rabi za napravo kanalov novih dohodkov, zato je ta zadeva nujna in potrebna.

V splošni debati se oglašajo besedi občinski svetnik g. dr. Zajec, ki predlaga dvojno pristojbino, 10 v in 5 v in oprostitve nekaterih poslopij od pristojbine.

Podžupan dr. Karel Triller mu odgovori, da ima pravico izvršiti te izpremembe deželni zbor, da pa so te izpremembe le deloma priporočljive. Ne doseže se namreč s tem, da se zniža pristojbina v predmetnih socialnem uspehu, ker bi se morala znižati potem pristojbina tudi velikim eraričnim poslopijem v predmetnih, ki bi na ta način imela največjo korist. Treba je varovati šibke davkoplačevalce in posestnike eno- in dvodružinskih hiš. To ima tudi pred očmi zakonski načrt na ta način, da se površina množi s številom nadstropij. Pristojbine takih hiš bi bile tako neznatne, da bi bil vsak vesel, če sme speljati hišni kanal v cestni kanal in mu odpade sitnost z greznico in smrad. Stvar pa je nujnejša kakor to trdi občinski svetovalec dr. Zajec. Sam je povedal, da bo deželni zbor zboroval meseca januarja, občinski svet pa ima rešiti še ta mesec celo vrsto zelo nujnih stvari, zlasti proračun in službeno pragmatiko. Stvar deželne zbornice, da množeva tudi želje občinskega svetnika g. dr. Zajca. Če pa se pritrudi predlogu občinskega svetnika g. dr. Zajca, da naj se njegovi nasveti še enkrat obravnavajo, se bo stvar zavlekla preko zasedanja deželne zbornice.

Poročevalec občinski svetnik g. Višnikar pripomni, da deželni zbor ni imel sicer proti zakonskem načrtu ničesar, povedal je samo svoje pomisleke glede § 4.

V specialni debati so bili nato vsi paragrafi sprejeti ter bo znašal, kakor je zahteval župan g. dr. Ivan Tavčar, denarni učinek te pristojbine niti 70.000 K.

V imenu finančnega odseka poroča nato občinski svetnik g. Milohnoja o nenadni skrajšanju mestne blagajne. Izvršila se je dne 25. novembra in se je komisija prepričala, da je vse v popolnem redu.

Isti poročevalec poroča nato o dopisu županovem glede uvedbe posebnega davka na žganje in žgane opojne pijače. Finančno ministrstvo je mnenja, da ni zadržka vpeljati naklado do največjega zneska 22 v na liter alkohola. Ljubljana ima že od leta 1829. privilegij, da sme pobirati po 14 K 4 v od hektolitra od sladkega žganja in po 7 K 96 v od navadnega žganja. Pobira naj se odlej naprej po 14 K 4 v od navadnega žganja, po 7 K 96 vinarjev za hl pa poleg tega za rum in sladko žganje, tako, da doseže vsota od finančnega ministrstva dovoljeno višino.

V splošni debati se je oglašil k besedi občinski svetnik g. Stefe, ki pozdravlja novo uvedbo, želi pa nekatere pojasniti, tako, kolikokrat je nadzoroval tržni nadzornik žganjarne in kake rezultate ve poročati, in vpraša, kaj je z ogrevalniciami.

Župan mu odgovori, da sam ni mogel dati napraviti ogrevalnic, da pa bo prilika pri proračunu govoriti o teh zadevah. Nato je bil odsek predlog sprejet.

Poročilo o proračunu mestnega loterijskega posojila in amortizacijskega zaklada tega posojila za leto 1913. odpade.

Isti poročevalec, občinski svetnik g. Milohnoja poroča nato o proračunu ustanov za leto 1913. Proračun izkazuje 21.610 K pokritja in 20.890 K potrebščine, tedaj prebitka 720 K. V imenu S. L. S. izjavi občinski svetnik g. Kregar, da njegova stranka ne pritrjuje proračunu. Proračun se odobri.

Isti poročevalec poroča o proračunu mestnega ubožnega zaklada za leto 1913. Potrebščina znaša 144.960 K istotoliko je proračunsko pokritje. Redni troški so proračunjeni na 112.700 K za jubilejsko ubožnico 24.100 K in za ubožnico na Karlovski cesti 4900 K. Izrednega pokritja pa je treba 89.268 K.

Občinski svetnik g. Stefe bi rad imel vpogled v ubožno knjigo, celo prepisati bi dal imena, kar mu pa ni mogoče, ker je izdal župan ferman, ki to onemogoča.

Župan: Jaz ne izdajam nikakršnih fermanov, ker nisem turški paša. Je pa to tudi nemogoče iz ozirov rahločutnosti.

Odsek predlog je bil nato sprejet in proračun odobren.

Isti poročevalec poroča nato o prošnji najemnika kopalnice v Kolesarji za delni odpis letošnje najemščine. Najemnik Ivan Gril prosi za odpis 250 K, ker so bili njegovi dohodki vsled slabega vremena manjši.

Prošnji ni mogoče ugoditi iz principijalnih razlogov in ker se glasi pogodba tako, da sme prošnja za odpis zavrniti že mestni magistrat sam ter da se mu pod nobenim pogojem ničesar ne odpiše. Občinski svetnik Stefe pravi, da je Gril dobil konkurenco, na to konkurenco se pa Gril v svoji prošnji niti ne sklicuje. Tudi je vzel Gril v najem le hišo, stanovanje in kopalnice ter se najemnika glasi samo na to, ne pa na gostilno. Konsekvenca odpisa v slabih letih pa bi morala biti, da se mu v dobrih letih pripíše k najemninu. Prošnja se odkloni.

Občinski svetnik g. Milohnoja poroča nato o samostalnem predlogu občinskih svetnikov gg. Likozarja in Jegliča glede draginske doklade mestnim učiteljem. Učiteljsko osebje naj dobi po 200 K draginske doklade dokler se ne izvrši regulacija učiteljskih plač. Županu se naroča, da tozadevno zaprosi pri deželnem odboru. V proračun se postavi 6000 K za draginske doklade, ki naj jih župan po svoji previdnosti razdeli med mestno učitelstvo v Ljubljani. Obč. svetniku dr. Zajcu, ki je svoj čas glasoval v deželnem zboru za konformen predlog, to ni prav, marveč želi, da se da učiteljem 6., 7. in 8. razreda doklada po 200 K. To bi razbremenilo župana, ki mu ne gre nalagati takih bremen. Končno se zaleti celo še z grožnjo. Kljub temu čudnemu zavijanju in zvijanju obč. svetnika g. dr. Zajca obvelja odsek predlog, da se da 6000 K na razpolago županu za draginske doklade mestnemu učitelstvu, ki jih razdeli župan po svoji previdnosti.

Župan naglašja, da smatra to kavzulo za potrantsko stvar, ker župan itak poroča občinskemu svetu in je glavno, da je ta postavka postavljena v proračun.

Naprosi se tudi deželni odbor, da uredi učiteljske plače. Sprejeto.

Glede zvišanja aktivitetne doblade mestni policijski straži poroča isti poročevalec ter naglašja, da bi to zahtevalo 6645 K, za kar ni pokritja. Odstopi pa naj se pragmatičnemu odseku, da upošteva ta predlog pri sestavi pragmatike za službenice.

Občinski svetnik g. Rojina si misli to zvišanje aktivitetne doklade kot nekaj »spomin« za mestno policijsko stražo, kakor naj se dajo straži tudi zimski jopiči za spomin. Župan si da ta predlog zapisati, da bo videl, kaj se naj napravi s temi »spomini«. Obvelja odsek predlog.

Predsedstvo prevzame podžupan dr. Karel Triller.

V imenu stavbnega odseka poroča občinski svetnik g. Štembov o dopisu županovem glede oddaje del za nove mostove čez Ljubljanico. Vsled poglabitve struge Ljubljanice bo treba napraviti nove mostove čez Ljubljanico in sicer pridejo na vrsto Frančiškanski most, most pri Sv. Petru in novi most na Opekarsko cesti. Glede zadnjega mostu je tu že sklep občinskega sveta.

Frančiškanski most bo treba začeti graditi prihodnje leto meseca septembra. Predno pa se more odrediti Frančiškanski most, mora biti most pri Sv. Petru zgrajen ter se mora prenesti tudi tir električne ceste železnice na ta most, ker se postavi most električne železnice k Frančiškanskemu mostu, da ni treba prometa ustaviti. Nujna je tedaj pred vsem oddaja šentpeterskega mostu. Razpiše naj se tedaj nemudoma zgradba šentpeterskega mostu. Po nudi morajo biti vložene do 2. januarja 1913. ter se k tej konkurenci povabilo tvečke, ki so že stavile svoje načrte in domače tvečke potom časopisja. Izvršitev mostu sme trajati 6 mesecev. Natančnejši detaili razpisa se prepuščajo mestnemu stavbnemu uradu. Oziralo se bo pri tem seveda tudi na okolico ter je gotovo, da bodo nekateri podjetniki vposlali tudi po več načrtov glede fasade. Tudi se je prvotno določena dolgot mostu zvišala vsled krajevnih potreb od 28 m na 31 m. Sprejeto.

Poročilo o dopisu mestnega stavbnega urada glede končne kolavdacije stavbe IV. mestne šole na Prulah se odstavi z dnevnega reda, podžupan dr. Triller pa naglašja, da je želeli, da se kolavdacije vedno promptno izvrše.

Občinski svetnik g. Dimnik poroča nato v imenu šolskega odseka o samostalnem predlogu občinskega svetnika Jegliča glede vporebe šolskih telovadnic izključno v šolske namene. Predlog je brezpredmeten, ker smejo razpolagati vsled ministerjalne naredbe s telovadnicami šolski odbori.

Občinski svetnik dr. Zajec s tem položilom ni zadovoljen, nakar mu pojasni podžupan dr. Triller, da je najvišja instanca odredila, da ima razpolagati s poslopiji šolska občina in ne mestna občina kot lastnica, to pa je ministrstvo storilo zato, ker je prišlo naučno ministrstvo do prepričanja, da je telovadba v resnih telovadnih društvih blagodejna za razvoj prebivalstva.

Poročila klavnične ravnotežstva se odstavijo z dnevnega reda, ker je v zadnjem času postala potrebna ureditve mestnih hladilnic nujna in so načrti in proračuni že gotovi, kar se bo moralo vpostaviti v proračun mestne klavnice za leto 1913.

V imenu direktorja mestnega vodovoda in elektrarne poroča nato občinski svetnik g. Reiser o proračunu mestnega vodovoda za leto 1913. Proračun je bil razpoložen 14 dni, vporočal ga ni nihče. Izkazuje na 221.250 K pokritja in 192.212 K

56 v potrebščine, prebitok znaša tedaj 29.037 K 44 v. Vodovodna naklada je proračunjena na 160.000 K, vodomerščina na 5000 K, večja poraba vode pa na 54.000 K. Zahtevki za rezervne fonde od I. do IV. znašajo 14.129 K 40 v, 1448 K 60 v, 18.539 K 92 v in 1328 K 49 v, račun obrestovanja investirane glavnice pa 86.880 K. Sprejeto in odobreno.

Poročevalec občinski svetnik g. Reiser poroča nato o proračunu mestne elektrarne za leto 1913, ki izkazuje 380.000 K pokritja in 345.214 kron 56 v potrebščine, tedaj 34.785 kron 44 v prebitka. Poraba toka je proračunjena na 330.000 K, račun javne razsvetljave na 12.000 K. Račun anuitet znaša 74.223 K 10 v, za premog bo izdati 97.800 K. Odobreno.

Isti poročevalec poroča nato o izpremembi §§ 3. in 6. vodovodnega pravilnika. V § 3. se določa, da se smejo porabljati za dovodne cevi v hiše do 40 mm v premeru tudi železne pocinane cevi, § 6. pa določa, da se zahtevajo odsej naprej pri izlivih tudi prehodni ventili. Sprejeto.

Prošnji posestnikov ob Cesti v Rožno dolino za električno razsvetljavo se ugotovi v smislu uradnega poročila, ki pravi, da iz tehničnih ozirov ne gre, da bi se postavile na tej poti, ki je dolga 240 m samo 2 svetilke, treba bo postaviti še nadaljnjih 5 svetilk ter je potrebščina proračunjena na 715 K. Sprejeto.

Isti poročevalec poroča nato o samostojnem predlogu občinskega svetnika Likozarja glede naprave javnega vodnjaka ob Dolenjski cesti. Naprava bo stala 310 K in bo velikega pomena za Barjane, dokler se za nje ne reši vodovodno vprašanje. Odkloni pa se za sedaj prošnja istega občinskega svetnika za podaljšanje električne razsvetljave na Izanski in Dolenjski cesti do ceste na Hovico, ker bi bilo težavno napeljati tok, ker bi bilo treba tudi 610 m daleč napeljati tok. Dovolj pa se električna napeljava od Orlove ceste do mitnice, kar bo stalo 290 K.

Nato je odkazal župan, ki je med tem zopet prevzel predsedstvo, samostojni predlog glede ureditve poti na Rakovo jelšo in Kravje poti proti Lipam, stavbnemu odseku, glede uvedbe kuharskega in gospodinjkega pouka na mestnih dekljskih ljudskih šolah, šolskemu odseku in glede plačevanja mestnih davščin po poštnih položnicah finančnemu odseku. Nato je sledila

tajna seja.

Občinski svet je ugodil prošnji magistratnega svetnika gosp. Ivana Šeška za stalno vpokojitev. Priznala se mu je polna plača in priznanje njegovega vestnega in uspešnega službovanja podelil naslov magistratnega ravnatelja. — Mag. uradniku gosp. V. Bukovniku se je dovolil šestmesečni dopust, da absolvirata politično prakso pri deželnih vladi.

Prošnja nekega magistratnega uradnika za trimesečni dopust se je odklonila. — Prošnja učitelja na mestnem dekljskem liceju gosp. dr. Janka Pretnarja za vstetje let in stalno potrditev v službi, se je ugodilo.

Štajersko.

Iz Celja. (Politično in gospodarsko društvo za Škofjo vas in okolico) je priredilo v nedeljo dne 1. decembra izvršno obiskano shod pri Venguštu na Ljubecni. Prišli niso navzlic jako slabemu vremenu na shod samo domačini temveč tudi dragi gostje iz Dramelj in St. Jurja. Vodil ga je društveni predsednik, vrli naš Mahne. O vzrokih in posledicah balkanske vojne sta navdušeno in prepričevalno govorila dež. posl. dr. Kukovec in Miloš Stibler iz Celja. Dr. Kukovec je ob splošnem pritrjevanju ostro bičal brezvestno hujskanje domačega in dunajskega nemškega časopisja proti Jugoslovanom, osobito proti Slovincem, ki smo najmanjši in najslabši ter imajo torej vitežki Nemci proti nam največ poguma. Dasi ravno se nas je zadnje tedne od nemške in štajercijanske strani neprestano dražilo in izzivalo, smo vedno ostali mirni in dostojni — znamenje velike politične preudarnosti in zrelosti slovenskega naroda. Svoje patrijotizma sicer nismo nikjer razobežali in prodajali v politične svrhe, gotovo pa je, da bi storili, kot vedno doslej, tudi sedaj v polni meri svojo dolžnost napram državi in dinastiji. Naši slovenski polki bi tudi v sedanjih vojskah ravno tako hrabro branili svojo avstrijsko očetnjo, kakor so jo takrat, ko so se pred njihovo hrabrostjo odkrivali avstrijski generali. Mi kažemo svojo zvestobo do države z dejanji, ne pa z besedami in z zaničevanjem vrednim ovajanjem in obrekovanjem svojih inorodnih sodržavljanov. (Burno pritrjevanje.) Ali kakor smo mi vedno in povsod na mestu, tako bi morale poznati svoje dolžnosti napram nam tudi av-

strijske vlade; mi nočemo milosti in nagrad, temveč samo pravico. Zbovalci so nato soglasno izrazili svoje simpatije zmagojučim Jugoslovanom na Balkanu in željo, da bi se ohranil mir in bi se nas obvarovalo pred groznimi posledicami, ki jih ima vsaka vojska. Potem je govoril Miloš Jarnovič iz Dramelj o predpisovanju osebno dohodninskega davka kmetovalcem in obrtnikom. Opi-soval je na podlagi resničnih slučajev, kako postopajo davčne oblasti glede osebne dohodnine s kmeti in obrtniki ter zahteval energično remeduro. Resnemu delu prireditve je sledil zabaven, domača veselica s srečolovom.

Iz St. Jurja ob J. ž. V nedeljo popoldne je priredil »Sokol« pri Brežniku javno predavanje. Govoril je imenom Zveze narodnih društev urednik Lešničar o letošnjem praškem vseslovanskem s-kolskem zletu. Njegova izvajanja je ilustriralo 140 krasnih skioptičnih slik o glavnih prizorih praškega zleta. Slike so lepo kolorirane in so mnogoštevilnim gledalcem zelo uga-jale.

Iz St. Jurja ob J. ž. Nesrečen si, ako prideš v sedanjem blatnem in deževnem vremenu v naš trg! Ceste so obupno grde in v sramotno slabem stanju; navažanja cest ali celo boljših potov, ki jih drugod vzdržujejo ob cestah za pešce, pri nas v St. Jurju očitno ne poznajo. Svetovali bi našim trškim očetom, da bi ustanovili družbo, ki bi s čolnom prevajala domačine in tujece po vodi in blatu na cestah šentjurskega trga! Čutili bi se potem v St. Jurju, kakor v malih Benetkah. Pa še hujše ko po dnevu je v St. Jurju ponoči. Razsvetljave ni, posebno ne tam, kjer bi bila potrebna. Tu in tam samejajo svetilke — n. pr. ob poti s kolodvora proti Čretniku — ali ne prižiga jih nikdo. Verujemo, da g. župan ne hodi ponoči nikamor in zato ne rabi-jo luči; ta razlog pa take nemarnosti in zaostalosti ne opravičuje. Javni denarji niso zato, da bi se jih nalagalo po denarnih zavodih, temveč treba je za nje kaj storiti in urediti v zadostoval, pa bom še večkrat pod-regal. Enkrat mora biti ta grd nedostatek vendar odpravljen!

Šaleška Čitalnica v Šoštanju vprizori v nedeljo 8. decembra t. l. ob 3. uri popoldne narodno igro s petjem »Domén«. Zvečer je nastop Miklavž in razdeljevanje daril! Pričakuje se obilne udeležbe, kajti kakor se posojuje, tako se vra-čuje!

Odbor Šaleške Čitalnice v Šoštanju za l. 1912/13 se je konstituiral sledeče: Predsednik g. Ivan Koropec, učitelj; podpredsednik g. dr. Fr. Mayer, odvetnik; tajnik g. Martin Vrečko, učitelj; blagajnik g. Franc Vrečko, trgovec; gospodar g. Ivan Senica, trgovec; odborniki gg: Alojz Trobelj, nadučitelj; Matija Zalar, lesni veletrgovec in Miloš Tajnik, učitelj. Gledališki odsek: gg. Trobelj, nadučitelj; Lukman in Tajnik, učitelja.

Maribor. Slovensko gledališče. Na Miklavžovo nedeljo, dne 8. decembra 1912 popoldne ob polu 4. uri se vprizori na našem odr. otroška igra »Rdeča kapica«, pravljica s petjem v štirih dejanjih. Naša deca že komaj čaka na to predstavo, ki bo nudila otrokom izredno zabavo. Nastopi tudi Miklavž s sijajnim spremstvom angeljev, parkljev, Luciferja, Belcebuba itd. Priporočamo staršem, da naročijo sedeže tudi za otroke, če pripeljejo dva ali več otrok s seboj, da morejo odrasli nemoteno sedeti na svojih prostorih. Darila naj se oddajajo z natančnim naslovom hišniku »Narodnega doma«. Predprodaja vstopnic pri g. Weixlnu v Zgornji gospodski ulici.

Drobne novice. Iz Gornjega grada nam poročajo: Kmetijska podružnica za Zadrebško dolino priredi v nedeljo, dne 8. decembra popoldne v Šmartnem pri Remicu in popoldne v Kokarjih pri Prazniku poučno predavanje. Govori g. Peršuh, živinozdravnik v Braslovčah, o spolnih boleznih pri živini. — Iz Slovenjgradca. Narodna čitalnica priredi v nedeljo, dne 8. decembra ob 4. uri popoldne Miklavžev večer. Vršilo se bo obdarovanje otrok in odraslih. — Iz Gradca. Za podpredsednika takojšnjega nadsodišča je imenovan namesto Walterja, ki je šel v pokol, dr. Alfred Schmied pl. Sachsenstamm iz Celovca. Da bi na to mesto sodil Slovenec, še menda avstrijski sodni upravi ni nikoli prišlo na misel. — Iz Središča. Na veseli gostiji Kranjc - Zadravec v Obrežu so zložili gostje za C. M. D. 3 K 51 v. Živel! — Iz Ptujja. Zaradi izgrediv in groženj so zaprli tu že velikokrat predkaznovanega tapetnika Karla Erberja. — Iz Ptujja. Trgovska pomočnika Kokot in Dernovšek sta se skregala, pri čemur je potegnil Dernovšek revolver in obstrlil na roki tovariša Kokota. Rana je le lah-

ka. — Razpisano je na štirirazrednici z nemškimi poučnim jezikom v Krčevini pri Mariboru mesto učitelja. Prvi plačilni razred. — Iz Maribora. Koroški pomočnik Stefan Žnidar iz Hošnice v slovenjebistriškem okraju je bil pred tukajšnjim porotnim sodiščem obsojen na 6 let težke ječe, ker je svojega dva meseca starega nezakonskega otroka Cirila Pisanca v Poljčanah tako nabil po glavi, da je dete drugo jutro umrlo. Žnidar je spočetka svoje dejanje tajil, kasneje pa je priznal, da je v materini odsotnosti dete zato nabil, ker je kričalo. — Iz Celja. Oni, ki hočejo pri Miklavževem večeru Narodne čitalnice koga obdarovati, naj zanesajo svoje darove v četrtek popoldne v knjižnico pri čitalnični dvorani.

Koroško.

Koroški Slovenci! Bije se v teh nsosepolnih dneh krvav boj za jugoslovansko svobodo, ki naj reši tlačene brate izpod turškega roblstva. — Junaki, ki bijejo boj za osvoboditev, ki prelivajo svojo srčno kri za zlato svobodo, junaki, ki padajo v cvetju svojega življenja bledi smrti v dar, ljubljani domovini in narodu kot prezgodnje, vele žrtve, ti so naši bratje po rodu in po krvi, in naša dolžnost je, da jim kot bratje priskočimo na pomoč. — »Juriš«, ki kliče naše brate v boj proti dušaninu, ta »juriš« naj najde odmeva v vaših bratskih srcih, kajti tisočero ranjenih bratov kliče: na pomoč! Kot njihovi bratje smo jim dolžni dati pomoči. Radi tega vas podpisani pozivljiva in prosim, da vsak po svojih močeh položite svoj prispevek za olajšavo trpljenja rodni nam bratov. Borovelski oziroma koroški Slovenci! Še vedno ste se izkazali, da vas vodi pesnikovo geslo:

Odprti srce, odprti roke,
otiraj bratovske solze!

Bog plati vsakomur, ki bode v zmislu tega pesnikovega vsikla storil to, kar mu mora velevali pesem bratovska. — V Borovljah, dne 31. vinotoka 1912. — Za Rdeči križ balkanskih držav: Nabiratelj: Josip Urek. — Darovali so: Nabiratelj 2 K, Lečnik 2 K, Ludovik Borovnik st. 3 K, Miha Turk 1 K, Ferdo Svetina 60 v, Karel Stumer 60 v, E. Tiefenbach 1 K, L. Borovnik ml. 60 v, A. Smeričnik 1 K, Ana Rantisch 1 K, Jakob Wieser 1 K, Ursula Wassner 60 v, Franc Nagel 1 K, Izidor Wieser 50 v, Neimenovan 50 v, Tomaž Kullnig 50 v, Zdravko Job 50 v, Stefan Job 50 v, Tone Borovnik 50 v, Janko Ravnik 1 K, Pavel Čemer 1 K; skupaj 20 kron 40 vin.

Koroški nemški »Volksrat« je imel včeraj v Celovcu občni zbor, katerega pa se je udeležilo komaj 200 članov cele dežele s Celovcem vred. Zbrali so se bili ti nemški bojovniki pri »Sandwirtu«, predsedoval jim je poslanec Burger. Kaj so ti možakarji govorili in sklenili seveda ne povedo v listih, ter se skrivajo pod pečat interne zadeve. Seveda mi Slovenci pač dobro vemo, kaj pomenijo pri njih interne zadeve. V kratkem času se bodo bržkone pokazale te interne zadeve v goli obliki, in takrat koroški Slovenci obdržite svoj narodni ponos, branite svoje pravice na svoji zemlji proti brezobzirnemu potujočevalcu Nemcu.

Razbit križ. Pri Kotarčah so razbili neznani storilci velik križ na polju, ki ga je postavil še letos posestnik Pirker. Posekali so Kristusu roke in noge in ga vrgli v cestno blato. O storilcih nimajo še nobene sledi, gotovo pa je, da morajo biti domačini, ker se je to zgodilo sedaj že drugič.

Okrađen poštni urad. V novi še ne popolnoma dograjeni poštni urad pri kolodvoru v Beljaku so vlomili neznani tatovi in odnesli raznih šip in kita za 125 K.

Smrt pri delu. V Pogačnikovi tovarni za usnje v Beljaku se je zgrudil minoli teden pod težkim žakljem, ki ga je nesel na ramah delavec Luka Ulbing. Začutil je silno bolečino v prsih, odnesli so ga domov, kjer je kmalo umrl.

»Brez denarja in muzke in tudi žegnane vode ne«, tako so govorili na praznik Vseh svetnikov ljudje, ki so se vračali s pokopališča pri Mariji na Zili, kjer so obiskali, kot zahteva katoliški običaj, svoje rajnike. S procesijo je prišel na pokopališče tudi župnik in je blagoslavljal in škropil grobe. Toda nekaj grobov pa je župnik izpustil, dasi so tudi na posvečeni zemlji. Teden pred Vsemi sveti je namreč župnik opozoril, na prižnici, da naj je verniki ne pozabijo darovati vsak svoj desetec, da mu pokropi duhovnik grob. Mnogi so dali, nekateri so izostali, bodisi, da so pozabili, ali niso imeli, ali pa niso hoteli dati. In dohro si je zapomnil župnik te upornež. Kljub temu, da vlada na pokopališču takrat svečana, tiha, žalostna pobožnost, vendar je ločil župnik grobe — po deseticah.

Ljudje so se nad tem zgražali, neki radovednež pa je rekel: Če je mož tako dosleden, sem radoveden, kaj bi napravil, če bi mu dal kdo za pokropitev groba mesto desetice recimo 50 K?

Narodna čitalnica v Celovcu priredi dne 10., 11., 13. in 14. grudnia t. l. kegljanje na dobitke na zakurjem nemški kegljišču hotela Trabesinger. Začetek vsaki dan ob polu 8. zvečer. Zaključitev in razdelitev dobitkov v soboto, dne 14. decembra ob polu 11. zvečer.

Primorsko.

Iz finančne službe. Finančnemu višjemu respicientu Ivanu Čretniku in fin. nadpaznikoma Maksu Heinelu in Josipu Orlič - Kovarčiču je izreklo predsedstvo finančnega ravnateljstva v Trstu posebno priznanje. — Kontrolor pri ekonomatu Franc Musseg je imenovan za pisarniškega pristava v IX. čin. razredu.

Kriza v goriškem deželnem zboru. V zadnjem času so se razširile vesti, da bo sklican še letos goriški dež. zbor, ne oziroma se na zahteve in obstrukcije deželnozbornske manjšine. Kako bo ljudstvo zadovoljno s delovanjem in uspehi tega »Rumpfparlamenta« se ne ve, gotovo pa je, da iz te moke ne bo prida kruha za deželo in mesto. O tej krizi se je izrazil podglavar dr. Gregorčič na svojem shodu v Kobaridu sledeče: Manjšina zahteva, da naj se deželni zbor razpusti, laška liberalna večina pa, ki je s pomočjo slovenskih klerikalcev sklepala, je proti razpustitvi. Tudi je izrazila manjšina, da se eventualnih dopolnilnih volitev, če bodo razpisane, ne udeležijo, za razpust deželnega zbora pa ni pravega vzroka. Kaj tedaj? Zdi se, da bo sklican deželni zbor koncem leta, koliko časa pa bo ostal skupaj se ne ve. »Soča« piše o tem, da je sodba dr. Gregorčiča zelo pesimistična in da se vidi iz njegovih besed, da je usoda deželnega zbora v rokah laških klerikalcev.

Učiteljska usposobljenja v Gorici je napravilo v jesenskem terminu s slovenskim učnim jezikom 27, s slovenskim in nemškim učnim jezikom 19 (2 z odliko), z nemškim učnim jezikom 12 (4 z odliko) kandidatov oziroma kandidatkinj. Dopolnilne izpizite je napravilo 5 kandidatov in iz francoščine 4 kandidatkinje.

Za balkanske Slovence. Novoizvoljeno starešinstvo v Vrtojbi je dovolilo soglasno za »Rdeči križ« Črne gore 200 K. Obenem je dovolilo starešinstvo tudi soglasno za Ciril-Metodovo družbo 30 K.

Prenajljena ovadba. Marija Fonda na Vrdeji je ovadila tržaški policiji, da ji je bilo ukraden za 160 kron zlatnine. Kot osumljenca je navedla nekoga 16letnega Ivana Kuša. Konec preiskave je bil, da so našli vso zlatnino na stanovanju Fondove za neko omaro, kamor ji je nevede padla. Kuša so takoj izpustili.

Aretirali so v Starem mestu v Trstu 25letnega Marija Perišiča iz Knina, ker je ogoljufal več oseb za okroglo 1000 K in zapravil tak denar v Starem mestu. Dobili so pri njem že skoraj prazno denarnico.

Puljska občinska afera pred sodiščem. Včeraj se je vršila pred okrožnim sodiščem v Rovinju obravnavna proti mestnemu židaru v Pulju, 62letnemu Josipu Bonanu, zaradi krivega pričevanja v prilog aretiranemu bivšemu ravnatelju mestnih naprav inženirju Josipu Lebanu. Bonau je v preiskavi dosledno trdil, da bi bil delal privatna dela za svojega šefa, a plačo je dobival pri občini. Za nagrado 150 K, katero mu je Leban obljubil, je tajil on to, in je obenem skušal pregovoriti tudi svojega sina, da v tem misli priča. Bonan je svojo krivdo pri obravnavi priznal in je bil obsojen na 3 tedne ječe.

Vihar v Jadranskem morju. Z Reke poročajo, da divja v zadnjih dneh silen vihar v celem Jadranskem morju. Vsi parniki prihajajo in odhajajo s strašnimi zamudami. Parnik »Cunard Line«, »Lacroma« je odplul iz Reke z 42urno zamudo.

Dnevne vesti.

+ Kaj nas čaka! Ako bodo v parlamentu sprejete znane nove vojaške predloge, potem bomo vsi moški od 18. do 50. leta v slučaju mobilizacije, vojne ali izjemnega stanja podvrženi vojaškemu sodiščem. In kaj to pomenja, je razvidno iz slike vojaškega postopanja, ki jo neki strokovnjak opisuje v »Neue Fr. Presse«. Tako-le opisuje »Neue Fr. Presse« sodno postopanje pri takih prilikah: »Priče se zaslišijo v odsotnosti osumljenca. Obtoženec nima nobenega zagovornika. Ako se je vodja vojaško - kazenskega postopanja prepričal, da je bilo dejanje res storjeno in da je osumljenec res storilec, potem se odredi ta-le procedura:

Na določenem prostoru nastopi toliko vojakov, kolikor jih je potrebnih za kazensko eksekucijo, in napravijo kare ali krog. V ta krog stopi vojaški avditor. Drugi vojaški oddelek obstopi prostor, kamor pripeljejo obdolženca. Nato zaslišijo obdolženca o njegovem dejanju in napravijo o tem kratek zapisnik, ki je lahko pisan tudi s svinčnikom. Ko je to končano, odpeljejo obdolženca iz kareja in ga izroče duhovniku. Na to izjavi avditor, da je dejanje dokazano in prečita tozadavne določbe kazenskega zakona. Po prečitaniu teh določb pove avditor svoje mnenje skrivaj predsedniku. Ta premišljuje, to da »brez dolgega preudarka« ter zašepče svoj predlog poleg stoječemu častniku »skrivaj na uho«, ta pa odda votum svojemu sosedu in tako gre naprej, dokler se votum ne vrne preko avditorja zopet nazaj k predsedniku. Sedaj potegne predsednik sabljo in pozove sodnike, naj store isto, ako so njegovega mnenja. Tisti, ki so istega mnenja kakor predsednik, potegnejo sabljo. Avditor prešteje glasove. Sodba se na to pošlje poveljniku, sodniki pa zopet vtaknejo sabljo v nožnice in čakajo na potrdilo. Ako je večina izrekla smrtno obsodbo in ako je poveljnik potrdil sodbo, odkorakajo zbrani vojaki nemudoma na morišče, kjer izvrše smrtno obsodbo. — To se čita kakor povest iz srednjega veka in vendar je vse bridka resnica! Zares, lepi časi se nam obetajo sedaj v prosvetljenem XX. stoletju. Ali bodo naši poslanci k vsemu temu rekli, da in amen? Ne moremo verjeti!

+ Patriotična slavnost nemških dijakov in profesorjev v Pragi. Nemški listi prinašajo iz Prage brzojavko, da so hoteli nemški vseučiliščniki prirediti včeraj ob 3/12. patriotično slavnost pred Radeckijevim spomenikom, kar jim je pa policija zabranila. Nemški listi so seveda previdno zamlotali, da je bilo to o polnoči, a ne opoldne. Mi smo pač mnenja, da se prirejata patriotične manifestacije podnevi v treznem stanju, ne pa o polnoči po velikih množinah zavžigete alkohola. Nehote se mora vsakemu vzbuditi vprašanje: ali so nemški vseučiliščniki in profesorji samo o polnoči patriotični?

+ Madžari vzgled Slovanom? Na znanem delegacijskem banketu pri dr. Heitau, kjer so Nemci in Madžari sklepali zvezo proti Slovanom, je pravil grof Tisza med drugim: »Slovani naj bi si vzeli vzgled na Madžari, kako naj se v napetih časih služijo misli državnim in habsburški dinastiji...« Te besede so faktično krvava ironija. Nočemo se spominjati l. 1848., ko je morala Avstrija proti tem vzor - patriotom poklicati na pomoč Ruse. Bitke pri Vencu, Nagy Sarló, Komornu in Vilagošu, vendar dozdaj še niso izginile iz zgodovine. In l. 1859...! Komaj sta Italija in Francoska napovedali vojno Avstriji, že je prišel madžarski »patriot« Klapka s svojo legijo, s katero je ogroževal našo monarhijo... In l. 1866. — so prvi madžarski voditelji delali zgodovinske kravice kuničje z zmagovitim Bismarckom. In general Klapka je tedaj v Zgornji Šleziji zbiral madžarsko legijo, da bi z njo vdrli na Ogrsko proti Avstriji. Čudno se nam zdi, da se niti eden izmed avstrijskih konservativnih aristokratov ali dunajskih klerikalcev in spomnil tega zgodovinskega patriotizma Madžarov. Ban Jelačić se je v grobu obrnil...

+ Neuradne konfiskacije. Današnja »Laibacher Zeitung« priobčjuje pod naslovom »Nichtamtlicher Teil« novelo meničnega reda in pa cele filarije konfiskacij. Menda se že uradnemu listu nekako prečudno zdi dosedanja konfiskacijska praksa, da je ne smatra za — uradno.

+ Kaj pa to pomeni? V našem listu smo te dni zabeležili vest, da bo v včerajšnji seji občinskega sveta podana interpelacija v zadevi šolske dotacije na mestni ljudski šoli na Coizovski cesti, kjer je šolski vodja klerikalni občinski svetnik Ivan Nep. Jeglič. G. Jeglič se je napovedane interpelacije tako ustrašil, da si ni ugal k sebi. Dal se je opravičiti, češ da je zadržan, v resnici pa je še tik pred selo stopical pred magistratom. Kakor se zdi, je torej le resnična vest, ki kroži po mestu, da ima g. šolski vodja in obč. svetnik Ivan Nep. Jeglič na vesti tak greh, da ni več mesta zanj v občinskem svetu!

+ Promocija. Odvetniški kandidat g. Ivan Tavčar, sin ljubljanskega župana g. dr. Tavčarja, bo dne 6. t. m. na dunajskem vseučilišču promoviran doktorjem prava. Iskreno čestitamo!

— Za ranjenega Slovanca v Črni gorci sta darovala g. Mate Strkovič 10 K in Rudel 5 K. Vsoto nam je izročila g. Mária Šega.

— Madona. Slikar M. Gaspari je razstavil v Mejačevi izložbi prav prisično in originalno akvarelno sliko »Madona«. Mati božja je oblečena v kranjsko narodno nošo z avbo na glavi in drži v naročju dete. Dva

otroka sta mu prinesla v dar nagelna in rožmarina. Kolorit je pristno naroden, vsa slika izvršena v ljubkem, naivnem tonu, ki je prednost Gasparijeve. Slika vabi kupca.

Iz Tržiča pišejo »Zarji« med drugim: V tovarni Kozina & Ko. so odpustili v petek 14 delavcev, ta teden bodo delali ostali po pol dne. Direktor obljublja, da v soboto zopet odpusti 20 delavcev in polagoma vse, brez oziroma ali so stari ali mladi. Kozina & Ko. je klerikalno podjetje in bi pač moralo drugače postopati z delavci. Glej vevška stavka! Tudi pri Malyju je sedaj že 14 dni precej delavcev brez posla, ker se je »en stroj pokvaril...« da, da, šibe potresa, kuge, lakote, vojske reši nas, o gospod!

Juriš na hišo. Veselo so popivali dne 19. preteklega meseca v Suštaršičevi gostilni v Birčni vasi domači fantje Jože Vidmar, Jože Suštaršič, Jože Pirč iz Velicega Podljudna in Jože Bele iz Birčne vasi. V tej gostilni pa je popival tudi delavec Karl Jemc, ki je zaposlen pri železniški zgradbi, ki se je obnašal domačim fantom preobestno. Ukori so ga. Jemc pa ukora ni hotel vzeti na znanje in je priložil Pirču kreple zašušico. Spoprijela sta se nato s Pirčem in se rukala in cukala. Gostilničar je zgrabil oba in ju potisnil skozi vrata pod kap. Vsled tega so tudi ostali preje omenjeni domačini odšli iz gostilne. Nekaj časa je bil zunaj mir, potem pa je nastal vrišč in neposredno potem so prileteli štirje kakor moška roka debeli kamni skozi zaprta okna Suštaršičeve hiše v tisto sobo, kjer spijo delavci železniške zgradbe in je zadel eden teh kamnov spečega Jožeta Sitarja, vendar ga ni nevarno poškodoval. Dva dni potem so pozaprlji vse zgoraj omenjene fante-domačine, ker so na sumu, da so počakali, da je odšel Jemc spat in da so potem v to sobo metali kamenje.

Za Miklavža je šla kupovat. Dne 2. decembra je pripeljala neka kočarica iz Srednje vasi v Novo mesto pujska k mesarju in mu ga prodala. S skupičkom je hotela nakupiti za Miklavža otrokom nekaj daril, sebi in možu pa obleke in obuvala. Ta ženica pa je nekemu novomeškemu trgovcu dolžna že zelo dolgo večji znesek, na kar je menda že davno pozabila. Trgovec pa je slučajno zvedel, da je prodala ženica pujska in ji je zarubil ves denar, ki bi ga bila imela dobiti za prodano pujsko, še predno ji ga je bil mesar izplačal. Seveda se je žena jezila in rentala, da je hotela nakupovati za Miklavža in da ji je »ta parkelj, ta rogač« vse vzela.

Prasča so hoteli iz hleva ukrasti. Nekako opolnoči med 23. in 24. novembrom t. l. so se priplazili neznani umizovci do svinjaka Janeza Vesela iz Malega Podljudna. Eden se je moral splaziti v hlev in natakati prešču, vrednemu kakih 80 K. zanjko okoli vratu, drugi so pa vlekli žival iz svinjaka. Zunaj so porinili živali menda neko železo v goltanec, da je poginila. Poslovali so tiho in skoro brez ropota, vendar pa sta se zbudila Janez Vesel in njegova žena Ana, ki sta prišla iz hiše pogledat, kaj da je zunaj. S tem sta pregnala hbitelje svinjske pečenke, ki so pustili prešču in so pobegnili v temno noč. Po storilcih se pridno poizveduje in je slšno mnenje, da so bili storilci delavci pri zgradbi železnice, ki so pa morali zlati na žimo zapustiti službo, ker ni dela.

Tatvina. Včeraj jutraj je bila pred hišo št. 30 na Karlovski cesti z vozička ukradena posestnikovi hečri Mariji Čeponovi iz Ilovice pločevinasta nosoda za mleko, v kateri je imela 10 K denarja.

Psa ujel je bil včeraj neke v mestu neki mešetar ter ga prignal nazaj lastniku posestniku g. Ivanu Krašovicu v Trnovem in zahteval zanj napitnino. Ker se pa pes ni bil izruhil in pride vedno sam domov. Krašovic ni vsled tega hotel mešetaru ničesar dati, vsled česar je ta tako začel kričati, da je morala stopiti v akcijo policija.

Za druge jih dobil. Včeraj je neki stanovalec v Krakovem ujel 11letnega Ljudevika Pečnika ter ga začel po glavi neumiljeno mikastiti in to le vsled pomote. Navedencu so namreč trije drugi dečki razbili nekaj steklenic in je mislil, da je bil sokriv tudi Pečnik, vsled česar se je znošil nad njim.

Nesreča. Snoči se ga je bil 40letni delavec Jožef Slabina nekoliko čez mero nasrkal, vsled česar se je zaletel na Krakovskem nasipu v neko hišo in se na glavi tako poškodoval, da so ga morali na zdravniškovo odredbo prepeljati v deželno bolnišnico.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpelalo v Ameriko 22 Hrvatov in 52 Slovencev, nazaj je pa prišlo 30 Macedoncev, 25 Hrvatov in 35 Bolgarov. Iz Nemčije je prišlo 45 Hrvatov, 200 Lahov

se je pripeljalo pa iz Ogrskega. 15 rudarjev se je odpeljalo v Pasovo.

Izgubila je šivilja g. Viktorija Pretnarjeva denarnico, v kateri je imela več ključev in nekaj denarja. — Vrtar Viktor Prohinar je našel manjšo vsoto denarja.

Narodna obramba.

Občni zbor Ciril in Metodove podružnice za Zatično, Višnjo goro, St. Vid se vrši v nedeljo popoldne ob 3. uri v gostilni Ign. Hrasta v Ivančni Gorici.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Senožeče in okolico priredi v četrtek, dne 5. decembra ob 8. zvečer v gostilniških prostorih g. Mlakarja v Senožečah »Mikavžev večer«, h kateremu se vse cenj. občinstvo vladno vabi. — Darila, za katera se želi, da jih Miklavž razdeli, se prosijo, natančno nasloviti in poslati do četrtega zvečer v gostilno gosp. Mlakarja.

Društvena naznanila.

Telovadno društvo »Sokol I.« vabi cenj. občinstvo in bratsko članstvo na čajni večer, katerega priredi v soboto, dne 7. decembra 1912 zvečer v »Mestnem domu«. Spored: I. Promenadni koncert. II. Koncert s sporedom: 1. I. Verdi: »Nabukodonozor«, ouvertura. 2. O. Deu: »Koroške narodne pesmi«: a) »Glej čez jezero, gor čez gmajnico«; b) »Jaz 'mam pa konjca belega«; c) »Kam pa pobandraš ti bandruček moj?« (Mešani zbori). 3. I. Strauss: Fantazija iz opere »Cigan baron«. 4. Telovadske skupine na štiriradni lestvi. 5. a) dr. I. Pavc: »Nezakonska mati«; b) E. Adamič: »Pri zibelci« (solotočki). 6. dr. A. Schwab: »Slanica« in »Vasovalec« (Mešana zbor). 7. »Šumi Marica«. — Sodelujejo: gđ. St. Skrbinškova, društveni mešani zbor in orkester pod vodstvom br. J. Počivalnika. Med izvajanjem koncerta naj se blagovoljno hraniti mir. III. Prosta zabava in ples. (Čajni šotorčki). — Začetek točno ob 8. zvečer. — Vstopnina: za člane in v družinah došle osebe 60 vin., za nečlane 1 K. — Na zdar!

Plesni in zabavni večer »Narodne čitalnice« v Ljubljani se vrši to soboto, dne 7. decembra v »Narodnem domu«. Pripravljene bodo vsi društveni prostori. Obeta se velik poset iz civilnih in vojaških krogov. Vsi člani društva, od njih vpeljani gostje in od odbora povabljeni se vabijo k posetu društvenega večera, ki se prične točno ob pol 8. zvečer.

Na jutrišnji Miklavžev večer gospodarskega naprednega društva za šentjakobski okraj pri Kavčiču na Privozu, opozarjamo prebivalstvo šentjakobskega okraja. Začetek ob 7. Miklavž nastopi s sijajnim spremstvom ob 8. Vstopnina za odrasle 20 vin., otroci imajo le v spremstvu staršev ali odraslih dostop. Vsi otroci bodo obdarovani na društvene stroške in je preskrbljeno za kontrolo, da bo vsak dobil darilo. Kdor hoče kaj darovati še posebej komu, naj pošlje dar v lahko čitljivim naslovom gostilničarju Kavčiču. Pri prireditvi svirajo tamburaši.

Akademsko ferijalno društvo »Sava« v Ljubljani naznanja, da promovira njen starejšina gosp. Ivan Tavčar dne 6. decembra na univerzi na Dunaju doktorjem prava.

Muzejsko predavanje prirodopisne vsebine, ki ga priredi »Muzejsko društvo za Kranjsko«, se vrši dne 7. decembra, t. j. v soboto ob 6. zvečer v predavalnici deželnega muzeja. — Vhod z Bleiweisove ceste. Predaval bo gosp. dr. Pavel Grošelj »O moderni planktonologiji, s posebnim ozirom na naše razmere«, v polasnetev bodo služile skioptične slike.

»Sokol« na Viču priredi jutri, v četrtek, v prostorih gosp. Končana v Rožni dolini svoj Miklavžev večer. Kdor hoče svoje še posebej obdarovati, naj pošlje darilo kar gosp. Končanu z razločno pisanim naslovom. Vstopnina 20 vin. za osebo, otroci prosti. Začetek ob pol 8. zvečer.

Miklavžev večer telovadnega društva »Sokola« v Šiški se vrši v četrtek, dne 5. t. m., v salonu »pri Kankertu« v Spodnji Šiški. Spored je jako zanimiv. Začetek točno ob 7. uri zvečer. Vstopnina za osebo 50 v. Otroci so vstopnine prosti. Darila z natančno označenim naslovom naj se vpošljejo v gostilno g. Petra Burje (pri Ančniku).

Sokol v Logatcu priredi v nedeljo 5. januarja 1913. l. svojo običajno vsakoletno predupstno veselico v hotelu »Kramar« v Dol. Logatcu. Bratska društva se prosijo, da pri svojih prireditvah ta dan vpoštevajo. Sokol v Logatcu priredi tudi letos Miklavžev večer v hotelu »Kramar«, in sicer v četrtek zvečer ob polu 8. uri. Darila z natančnim naslovom je pravočasno poslati k bratu Josip Tolaziju.

Gledališki odsek Sokola v Krškem priredi v soboto, dne 7. t. m.,

in v nedeljo 8. t. m., gledališko predstavo »Divji lovec«. Začetek v soboto ob pol 8. zvečer, v nedeljo ob 4. popoldne.

Slovansko društvo »Slavija« na Dunaju priredi dne 8. t. m. v veliki dvorani »Hotel Post«, I., Fleischmarkt (Dracheng. 1) vseslovanski večer. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Večer se zaključí s plesom.

»Akademično društvo slovenskih tehnikov na Dunaju.« II. redni občni zbor se vrši dne 7. decembra t. l. ob 8. uri zvečer v prejšnji restavraciji »Staneko«, IV., Schleifmühlg. 6. Gostje dobrodošli.

Slov. akad. društvo »Ilirija« v Pragi si je izvolilo na svojem občnem zboru dne 25. novembra mesto dosedanjega provizoričnega odbora sledeči odbor: predsednik: pravnik Joža Zajc; podpredsednik: medicinar Zvonko Janežič; tajnik: farmaceut Dragotin Ostan; blagajnik: pravnik Mirko Gorišek; gospodar: sl. abit. K. Ivo Pahor; knjižničar: sl. abit. K. Stanko Orel; arhivar: tehnik France Vodopivec; preglednik: pravnik Drago Ivanc in Josip Čemer.

Prosveta.

Danes v sredo zvečer ne bo gledališke predstave, ker se je veliki železni zastor pokvaril. Prihodnja predstava bo šele v soboto. Za danes kupljene vstopnice veljajo za prihodnjo dijaško predstavo, ki bo danes teden dne 11. t. m.

Jutri, 6. t. m. zaradi Miklavževega večera ne bo predstave. — V soboto (za abonente nepar) se prvič na slovenskem odru vprizori Suppéjeva opereta »Ptičar«. — V nedeljo popoldne se izven abonementa, za lože par, prvič ponovi opereta »Ptičar«, nakar zlasti opozarjamo čestite goste z dežele. — V nedeljo zvečer (par-predstava) se vprizori aktualna vojna drama »Napoleonov vojni načrt«.

Nov tenorist slovenske opere in operete. Kakor smo že na kratko poročali, se je intendant posrečilo pridobiti v osebi G. Harfner-Karasa izbornega, rutiniranega opernega in operetnega tenorista in režiserja. G. Harfner-Karas, s katerim je intendant za početkom sezone korespondiral, dospe tekom prihodnjega tedna v Ljubljano in bo takoj debutiral v »Hofmannovih pripovedkah«. S tem bi bilo tenorsko vprašanje na najugodnejši način rešeno. Vprašanje nove primadone se prav tako reši te dni.

Slovenska Šolska Matica. Občni zbor bo v soboto, dne 28. decembra 1912 ob 3. uri popoldne v »Mestnem domu« v Ljubljani. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. 2. Predavanje g. prof. dr. K. Ozvalda: »Pedagoško in psihološko izobraževanje bodočih učiteljev«. 3. Poročilo tajnikovo o društvenem delovanju. 4. Poročilo blagajnikovo o denarni upravi. 5. Pregled in odobrenje letnih računov o društvenem gospodarstvu. 6. Določitev nagrad knjižna dela za bodočo upravno dobo. 7. Poročila za prihodnja 3 leta. 8. Volitev: a) predsednika in osmih odbornikov; b) treh odborniških namestnikov; c) treh računskih prelojevalcev. 9. Nasveti posameznih članov, ki so se vsaj tri tedne poprej naznanili odboru ter jih je isti odobrili in postavili na dnevni red. Zvečer istega dne bo učiteljski sestanek v prostoru, ki se določi pozneje. Po treh letih stopa odbor zopet pred društvene člane, da jim poda verno sliko o svojem delovanju v četrti letni upravni dobi in da sprejme od njih navodila za bodočo dobo. Za to vabi odbor vse društvenike, da se v obilnem številu udeležijo občnega zbora. V Ljubljani, dne 1. decembra 1912. Odbor »Slovenske Šolske Matic«. H. Schreiner, predsednik. Dr. Ljud. Pivko, tajnik.

Izpred sodišča.

Izpred porotnega sodišča v Novem mestu.

Novo mesto, 2. decembra.

Ženska uboja obtožena.

Danes smo imeli za prvo razpravo izvanredni dogodek: to pot sedi na obtožni klopi ženska, obtožena hudodelstva uboja.

V Starem gradu pri Sv. Križu, okr. Kostanjevica je Božičeva hiša že dlje časa vzbujala pozornost sosedov in tudi sodišč. Hiša je bila preje lasti Žiberta. On je umrl in hišo je iz druge roke kupil Božič. Ali pri tej kupčiji je ostala Žibertova žena kot vžitkarica pri hiši. In saj je znano, kaj se pravi biti vžitkar med našim dobrim vernim ljudstvom. Žibertova že iz početka ni imela nič dobrega pri hiši. Pravi pekel za celo hišo pa je nastal, ko se je k hiši prikovala Terezija, današnja obtožena. Od tedaj je Božičeva hiša postala

la hiša preprirov in pretepov, katerim so sledile tožbe in protitožbe. Božičeva bi se bila rada že postarala, nadležne vžitkarice iznebila. On, Božič, ji je nekoč dal med jedjo živega srebra. Uvedla se je proti njemu preiskava radi poskusa umora. Pa ker so zdravniki ugotovili, da množina strupa ni bila zadostna in je umora osumljeni se zagovarjal, da je živega srebra le za to nameršal, da bi jo »malo odvajalo, ker ima prehud jezik«, se je preiskava ustavila. Urša Žibert je bila večkrat primorana bežati iz hiše, ker sta jo Božičeva preganjala in se je bala, da jo ubijeta.

Pod takimi okoliščinami je napočil usodepolni dan 17. september. V tem času je bil Božič radi Žibertovke na tri dni zaprt, njegova žena in Žibertovka sta bili sami doma. Po zagovoru Terezije Božič je tega dne zgodaj jutraj v veži se začel prepri med njo in Žibertovko. Ta ji je očitala: Ti prasica, poberi se. Moje je vse, tvoje ni nič. Na to je Žibertovka prišla za poleno ter šla nad Božičevko. Ta se ji je umaknila v svojo sobo. Napad na svojo osebo je odvrnila s tem, da je nasprotnico pahnila od sebe, da je ista se zvrnila po vežnih tleh. Žibertovka se je dvignila ter se enkrat šla s polenom proti Božičevki. Ta jo je tudi to pot zgrabila za roke ter jo pahnila na tla. To pot je imela Žibertovka dovolj. Božičeva pa se je hotela o tem tudi prepričati. Že na tleh v krvi ležečo Uršo je prišla za glavo ter jo trikrat butnila ob praz. čes. hudič te mora vzeti, če prav pridem na vislice. Urša je še enkrat izdihnila in konec je bilo njenega trpljenja.

Ko je Božičevka videla posledice svojega dejanja, se je vendar prestrašila. Začela je Uršo z mokro cunj brisati. Pa tega ni bilo več potreba, kajti Urša je bila že mrtva. Nato je Božičevka zaklenila hišo ter se podala k svoji prijateljici Glavan, koji je zaupala, kaj se je zgodilo. Ko je še naročila, naj gre v vežo pogledat, da je »baba že crnila« in jo naj na postelj zavleče, je odšla v Kostanjevico ter se tam sama javila sodišču.

Obtoženka prizna svoje dejanje. Obnaša se skrajno razburljivo, vendar joče, se meče na tla ter prosi milosti. Predsednika porotnega senata (to pot je razpravo vodil sam predsednik pl. Garzarolli) opetovano titulira z »gospod, častiti predsednik«. Predsednik in njeni zagovorniki dr. Slanc jo morata vedno svariti, naj se primerneje obnaša.

Glede vzroka smrti 65 let stare Urše Žibert si zdravniki niso edini v svojem mnenju. Pravijo, da je žrtev umrla vsled »šoka« ali otrpnenja srca v povzročni zvezi s prizadeto j silo, da pa telesne poškodbe same na sebi niso bile smrtni. Ni popolnoma izključeno, da Žibertovka ni naravne smrti umrla, ker je imela srčno napako. Vendar pa so samo na sebi lahke telesne poškodbe smatrati v skupnem številu kot težke telesne poškodbe.

Večina prič izpove, kako sovražno razmerje je vladalo med stanovalci te hiše. Staro Uršo smatrajo kot nezmožno, da bi se bila s polenom lotila obtoženke, ker je bila Urša zelo bojazljiva in slabotna ženska. Raika je napram sosedom, h katerim je večkrat prihajala prenočevati, ker sta jo zakonska Božič silovo preganjala, večkrat se izrazilo, da se boji, da jo hosta še enkrat ubila, tako jo sovražita.

Državni pravdnik dr. Kremžar je sam predlagal, naj porotniki z ozirom na mnenje zdravnikov I. glavno vprašanje na uboj odklonijo, ker zdaj on sam ni prepričan, da je predležel slučaj dejanje uboja. Priporočal pa je potrditev dodatnega vprašanja na težko telesno poškodbo.

Po kratkem posvetovanju razglasi prvomestnik porotnikov gosp. Klinc, da so porotniki glavno vprašanje na uboj soglasno zanikali, zato pa soglasno potrdili vprašanje na težko telesno poškodbo.

Na podlagi tega izreka je porotni senat razglasil obsodbo, s katero se obtoženka oprosti hudodelstva uboja, obsodi pa radi težke telesne poškodbe na 4 mesece leče, vrčunski preiskovalni zapor, tako da bo obtoženka sedela le še 1 mesec in 15 dni. Obtoženka se je za to izredno milo sodbo njenem obnašanju primerno zahvalila porotnikom in predsedniku.

Novo mesto, 2. dec.

»Bratova kri kriči po osveto!«

Danes je bil dan za one, ki v pomalo malo »heca«. Za »heca« so imeli poslušalci, da se je dopoldne uboja obtožena Terezija Božič metala in valjala po tleh. Popoldanska razprava pa jim je prinesla senzacijo: Kajnov greh... brat je obtožen uboja nad svojim lastnim bratom.

V Bolfaru, okraj Roda, na Laškem, živi slovenska rodbina Bon. Oče je čevljar in njegova dva sina,

Alojzij in Gabrijel, sta tudi. Iščejo pa večinoma zaslužka v Avstriji. Mati obeh bratov je bila blazna, ko je bila noseča s tema sinovoma. Neverjetno sovražstvo se je razvilo že v otročjih scih med obema bratoma. Ko je bil Gabrijel star dve leti, Alojzij pa štiri, je mlajši bratec starejšemu porinil nož pod vrat. Ko je bil Alojzij star 8 let, ga je Gabrijel zopet napadel z nožem. Napadel je tudi starejšo sestro, ki je po smrti blazne matere skrbela za mlajša brata. Lani pa je Gabrijel celo svojega lastnega očeta napadel s kladivom.

Gabrijel je bil že kot otrok nepridiprav, zato so ga morali dati v poboljševalni zavod. Pa iz tega je po petih letih izšel, kakor je vanj prišel. Oče je bil primoran starejšemu sinu prepustiti domovanje. To je mlajšega strašno peklo. Šel je od doma in si iskal pri zgradbi belokranjske železnice posla. V Spod. Lazih pri Prelogah je dobil pri čevljarju Scalzieri posel pomočnika. Tu sem je povabil tudi brata Alojzija. Ta bi moral lani, ko je Italija imela vojno v Tripolitani, k vojakom. Pa se je vojaški dolžnosti odtegnil in pribežal v Avstrijo. Komaj je dospel k bratu v Laze, kjer je dobil pri istem mojstru delo, ga je začel Gabrijel zasmehovati kot vojaškega begunca. Venomer sta si bila navskriž, črtila sta drug drugega do skrajnosti. Sestra, živeča kot šivilja v Bulferu, je Alojzija pisмено svarila, naj se pazi pred bratom, kajti ona sluti, da njuno sovražstvo ne bo dobro končalo.

Pod takimi razmerami je napočila usodepolna noč, praznik Vseh Svetih. Po večerji pri svojem mojstru sta brata igrala »cvik« z mojstrom in še enim laškim delavcem. Gabrijel je bil med igro izvanredno tih in zamišljen. To se je mojstru samemu tako čudno zdelo, da ga je vprašal, zakaj je tako žalosten. On pa je odgovoril, da bo nocoj še žalostna noč, jutri pa bo eden imel »plav«. Pri tem je brata čudno postrani gledal. Ob 10. uri so končali igro in se razšli. Brata bi morala iz delavnice, kjer se je igralo, iti v nekaj metrov oddaljeno drugo hišo, kjer sta imela stanovanje. Gabrijel je šel naprej, Alojzij pa je pred odhodom vzel iz delavnice miže čevljarjski nož. Gabrijel je zunaj pred vrati se nagrozil: Zdaj bomo videli, kdo ima korajž! Alojzij je imel to za nevarno izzivanje. Ker je vedel, da brat vedno nosi pri sebi nož ali pa samokres, je čevljarjski nož si pripravil v desnem žepu. Ko Alojzij stopi na cesto, ga Gabrijel napade. Alojzij ga je parkrat opomnil, naj gre proč od njega. Gabrijel ga ni ubogal. Ko se zopet približal bratu, ga ta trikrat sune s čevljarjskim nožem v levo stran prsi. Eden teh zadodljajev je bil smrtonosen. Prerezal je prsno votlino in obnem vez, ki sega v trebušno votlino. Kajnovno dejanje je bilo končano.

Po dejanju Alojzij zbeži nazaj v delavnico ter vrata zapre, tresoč se na vsem životu. Kakor je napram gospodinj se izrazil, storil je to iz strahu pred bratom. Pa ta strah se je izkazal kot odveč. Kajti zaklani Gabrijel je začel močno krvaveti in je vsled izkrvavljenja v bolnici umrl. Na smrtni postelji je pod prisego povedal, da on nikakor ni nameraval brata napasti, brat ga je brez pravega povoda zaklal. Priznal je, da se z bratom res sovražita. Alojzija so drugi dan aretirali. Napram semiškemu orožniku se je izrazil: Škoda, da ga nisem še bolj. Na orožnikovo vprašanje: Kaj pa, če bi brat zaradi ran umrl — je odgovoril jezno: pa naj umre!

Obtoženec, okrog 20 let star fant, prizna svoje dejanje. Presenečenje je vzbudila njegova izjava: Meni je žal, da je brat za to umrl. Pa če ne bi bil umrl, ne bilo bi mi prav nič žal, kar sem naredil. Tudi mi ni bilo nič posebno hudo, ko ga je takoj po dejanju nekdo vprašal: Kaj si naredil, umoril si svojega brata. Zagovarja se s silobranom, nastopa jako odločno, v izrazih je previden, njegov zagovornik, dr. Šegula, ga je sam vesel, tako dobro se zagovarja.

Priči, mojster in njegova žena, opisujeta ubitega kot tistega, ki je tega vedno dražil. Scalzierjeva žena pravi, da je imel »schlechte Goshen«. Izjavita tudi, da je ranjki takoj po dejanju jima zaklical: Brat me je zavratno zaklal, dajte me v stanovanje. Za pričo Rosso Serafino je moral vpokojeni vodja grmske šole R. Dolenc prisostvovati kot tolmač v laščini. Res senzacijo sta vzbujali izpovedi očeta in sestre, ki sta se ponudila kot prič pod prisego. Pripovedovala sta ves žalostni roman življenja obeh bratov in nista na umrlem našla niti enega dobrega lasu. Njuni izpovedbi sta se vporabili v zgorajšnjem opisu.

Porotnikom so bila stavljeni štiri vprašanja in sicer: na uboj, silobran, prekoračenje silobrana ter malomarnost v uporabi nevarnega orožja.

Porotniki si glede vprašanj niso bili na jasnem in so morali poklicati

sodni dvor k posvetovanju. Prvomestnik, A. Klinc, razglasi med splošno pozornostjo sledeči izrek: Vprašanje na boj soglasno potrjeno. Vprašanje na uboj soglasno potrjeno. Vprašanje na prekoračenje silobrana soglasno potrjeno. Vprašanje na malomarnost ravnanja z nevarnim orožjem za 10 glasovi potrjeno.

Sodni dvor razglasi sledečo razsodbo: Obtoženec je kriv prestopka po § 335 (malomarnost) in se kaznuje s sedmimi meseci strogega zapore. Ker pa je bil obtoženec en mesec v preiskovalnem zaporu, se mu ta čas odračuna od kazni. Obtoženec izjavi, da se hoče še le premisliti, če to kazen sprejme brez uporabe pravnege leka.

Izkaz darov za Rdeči križ balkanskih držav.

(I. blagajnik g. dr. Tone Gosak.)

Dne 3. decembra: Neimenovane 3 K, Slomškova ulica 4, 12 K. Br. Hlavka, Ljubljana, 140 K, Franc Sakser, Novi Jork, poslal v Ameriki nabrano 150 K, dr. I. Ažman, odvetniški kandidat, Ljubljana, za izgubljeno stavo, 10 K, Albina Rupnik, Ig-Studenec, nabrala 30 K, Feliks Robič, Lembah, poslal nabrano 124 K 70 v, dr. Ivan Fermeve, odvetnik v Ptuj, 25 K, slovensko pevsko društvo »Podbreška Lira« v Podbrezjah iz neke veselice čisti donesek 45 K 24 v, Alojzij Pavlin, veletržec v Podbrezjah, 4 K 76 v, dunajski slovenski tehnik 13 K 5 v; skupaj 557 K 75 v; preje izkazanih 40.030 K 4 v; vsega skupaj 40.587 K 79 vinarjev.

Telefonska in brzojavna poročila.

VOJNA NA BALKANU.

Premirje sklenjeno. — Mirovna pogajanja v Londonu. — Grška izstopila iz Balkanske zveze.

Carigrad, 4. decembra. Snoči ob 11. ponoči je bilo premirje med Turčijo na eni strani in Bolgarsko, Srbijo in Črno goro na drugi strani podpisano. Sofija: Premirje je bilo snoči podpisano. London: Reuterjev biro poroča, da so turški pogoji glede premirja še širši kakor se je prvotno govorilo. Turčija je zahtevala, da obdrži vse še nepadle trdnjave in da sme založiti turške čete v Makedoniji in prebivalstvo nezavzetih mest s provijatom. Tudi je zahtevala Turčija pravico, da sme po jonskem in Jadranskem morju pod varnim spremstvom transportirati živila.

Reuterjev biro dostavlja: Grkom je bilo nemogoče sprejeti te pogoje. Grški poslanik se je haje izrazil, da je Grška ponudila Bolgarski, da odpusti tri divizije svežih grških čet pred Cataldžo, da Bolgarska s temi četami ojači svoje pozicije. Bolgari na to ponudbo niti odgovorili niso.

Grški poslanik se je izrazil nadalje proti zastopniku Reuterjevega biroja, da je Turčija v zadnjem času opetovano poskušala storiti Grško nezvesto svojim balkanskim zaveznikom. Grška je vse te ponudbe ogorčeno odklonila. Če se omalovažuje vloga Grške v Balkanski zvezi, je to krivično. Res niso storile grške čete na Balkanu mnogo, za to pa je bila grška mornarica v Egejskem morju velikega pomena, ker je onemogočila Turčiji prevažanje vojaštva, municije in živih čez morje.

Dunaj: V dopoldanskih urah je dospela sem nepotrjena vest, da je Grška izstopila iz Balkanske zveze.

Sofija: Snoči je bil v Carigradu podpisan protokol o premirju. Grška ni podpisala. Vsled tega se nahaja sedaj od Balkanske zveze samo še Grška v vojnem stanju proti Turčiji.

Prvotno določilo 14dnevnega roka ni bilo sprejeto v protokol, tako da delegati za sklepanje miru nimajo termina. Preliminariji za mir se prično takoj in se bodo vršili najbrže v Londonu.

Pariz: »Matin« poroča izpred Cataldže, da Grki niso sprejeli premirja ker so zahtevali predajo Janine, katerega mesta po niti oblegati še niso začeli. Da niso Grki podpisali protokola, je vzrok ta, ker so se bali, da bi Janina ostala po sklepu miru s Turčijo turško mesto.

Atene, 4. decembra. Uradna grška brzojavna agencija poroča: Ker je Turčija, namesto da bi bila gladko akceptirala pogoje balkanskih držav, stavila protipogoje, je smatrala Grška, da je treba te propozicije zavrniti in merodajni vojaški krogi grški sodijo, da je boljše vojno nadaljevati in storiti vse, da se Turčija še bolj porazi.

Carigrad, 4. decembra. Ob Cataldži se stavijo že barake, v katerih bo preživela turška armada. Inozemski vojni atašeji so se vrnili v Carigrad.

Dunaj, 4. decembra. Izstop Grške iz Balkanske zveze se do sedaj oficijelno še ne potrjuje. Dejstvo pa je, da je Grška v zadnjem času kazala separatistična stremjenja in se zelo sumljivo obnašala. Dejstvo je, da sta se nahajala že delj časa dva turška delegata v posebni tajni misiji v Atenah. V nekaterih političnih krogih se smatra, da se je Grška ustavljala premirju samo za to, da lahko sklene separatni mir. Grška stori vse, da si ohrani Solun, ki pa pripada po vseh vojaških in zgodovinskih pravicah edinole Bolgarski. Grška se bo motila, če misli, da bo Solun obdržala. Če ga kdo dobi izmed balkanskih držav, ga dobi Bolgarska. V Sofiji ne verjamejo, da bi se hotela Grška definitivno umakniti iz Balkanske zveze. Smatra se, da se bo Grška vendarle udeležila mirovnih pogajanj.

Grško jezi očividno dejstvo, da njeno vojaštvo ni moglo premagati neznatno majhnih turških posadk na otokih Chios in Mitilene, katera dva otoka bi Grška rada obdržala. Če zasede ta dva otoka, bi bila najbrže pripravljena skleniti mir.

Sofija, 4. decembra. Uradni protokol o premirju je bil večer ob 8. zvečer podpisan v Cataldži. Tekst, ki ga je predlagal predsednik bolgarskega obrambnega Danaev, ima sledeče pogoje:

1. Armade vojskujočih se držav ostanejo v dosedanjih pozicijah.
2. Obleganim trdnjavam se provijantiranje ne dovoli.
3. Provijantiranje bolgarske armade pri Cataldži je dovoljeno tudi preko Črnege morja in preko Odrina, počenši z 10. dnevom po sklenjenem premirju.
4. Mirovna pogajanja se prično 13. decembra v Londonu.

Belgrad, 4. decembra. Današnji srbski listi se bavijo s premirjem s Turčijo in izražajo upanje, da bo mir v splošno zadovoljnost skoraj rešen. Pričakovati je, da pristopi Turčija k Balkanski zvezi, ker je v interesu balkanskih držav, da ohrani Turčija svojo azijsko posest in se razvija v ozkem stiku s pomlajenimi balkanskimi državami. Balkanske države bi mogle postati najboljše prijateljice osmanskega cesarstva, ker nimajo tega cesarstva nobenih zahtev več.

Bitolj bolgarski.

Pariz, 4. decembra. »Agence Havas« poroča iz Soluna, da je napravilo na Grke velik vtisk dejstvo, da je srbska armada, ustrežajoč bolgarsko-srbski pogodbi, prepustila Bitolj Bolgarom.

Odrin.

Carigrad 4. decembra. Uradno se poroča, da je po daljšem presledku radiotelegrafična zveza z Odrinom zopet perfektna. Vojno ministstvo je dobilo od odrinskega poveljnika brzojavko, da je v Odrinu še dovolj provijanta in municije in da si upa držati mesto še več kakor en mesec. O polnoči je dobil veliki vezir brzojavko iz Odrina, ki poroča, da se vrši ponoči na zahodni strani majhen boj, kateremu je sledilo kratko bombardiranje. Tudi na južni strani je slišati streljanje artilerije, toda precej slabo. Brzojavka konča, da se hočejo braniti do skrajnega.

Smrt generala Thoseva.

Budimpešta, 4. decembra. »Az Est« priobčuje poročilo nekega bolgarskega artilerista, ki je bil navzoč pri samomoru generala Thoseva. General Thosev je bil poveljnik pred Lozengradom stoječih dveh pešpolkov iz Sofije. Vodil je oba polka tako drzno v boj, da sta bila oba polka skoro popolnoma uničena. Ostalo je samo nekaj čez sto mož od obeh polkov. Ko je slišal kar Ferdinand to strahovito vest, je zbral v glavnem taborišču vse generale. Kakor divji je skočil kar Ferdinand h generalu Thosevu ter mu zaklical: Nesrečnik, ti si umoril cvet bolgarskega naroda! Strgal mu je epavlete in jih vrغل generalu pred noge. Od sramu in duševnih bolečin je bil general Thosev skoro blazen. Raztrgal si je uniformo in kakor divji zbežal iz sobe. Pred poslopjem sta stala oba skoro uničena regimenta z zastavo. General Thosev je prišel za zastavo, bliskovito potegnil revolver in se trikrat ustrelil v glavo. Bil je na mestu mrtve. Car mu je očividno ganjen od junaštva in vdanosti svojega generala odpustil ter je dal pokopati njegovo truplo z vsemi vojaškimi častmi. Na njegovem grobu je sedaj samo navaden križ, car mu pa hoče postaviti granitni spomenik.

Grki pri Janini.

Kelmorajn, 4. decembra. »Kölnische Zeitung« poroča iz Aten: Gotovo je, da bo grška armada v kratkem odločilno naskočila Janino. Turki so zasedli sedaj vrhove gorovja Fasti. Če se posreči Grkom pregnati Turke od tam, se bodo Turki najbrže umaknili v Bizant, prvo zunanjo pozicijo Janine. Turški poveljni v Janini je bivši adjutant generala von der Goltz paše. Tudi utrdbi pri

Janini so bile zgrajene po nasvetih generala von der Goltz paše.

Zasedanje Drača.

Belgrad, 4. decembra. (Izvirno poročilo.) Srbski voji so že pet dni v Draču. Večinoma so to vojski šuma lijske divizije. Na svoji poti preko gozda so se borili Srbi z velikimi težavami. V Tirani so zaplenili mnogo raznovrstnega materiala. Pred Dračem je sprejelo Srbe posebno odposlanstvo prebivalcev, ki je ponudilo predajo mesta in zaprosilo za varstvo. Prve srbske čete so dosele v Drač ob 3. popoldne ter so bile oduševljeno pozdravljene. Drugi dan so ostale srbske čete zasedle Drač. Navdušeno srbsko vojsko, od katerih je večina prvič videlo morje, je pozdravilo morje z glasnimi »ura-«-klici. En eskadron kavalarije je v dvijem diru in z vihrajočimi zastavami in golimi sabljami zajezdil v morje. Vsak vojak je bil ponosen, da je bil med onimi, ki so prvi dosegli zadnje meje srbskega prodiranja.

Obstreljevanje Valone.

Rim, 4. decembra. »Agenzia Steph.« poroča iz Valone: Neka grška topničarka se je prikazala včeraj zjutraj pred Valono in začela obstreljevati stražnico pri podmorskem kablju, toda brez uspeha. Streljanje je povzročilo v mestu veliko razburjenje.

V severni Albaniji.

Belgrad, 4. decembra. (Posebno poročilo.) V Severni Albaniji vlada popoln mir in red. Arnavti prihajajo s planin z živino. Na poljih delajo kmetje. Ceste so varne. Na poti od Uroševca do Prizrena gonijo Arnavti mirno svojo živino, obloženo z materialom za srbsko vojsko.

Belgrad, 4. decembra. V vseh pokrajinah, ki so jih Srbi zavzeli, vlada mir in red. Tudi v Elbasanu ni prišlo do nikakoršnih nemirov. Prebivalstvo, ki je bilo pobegnilo v gore, se zopet vrača.

Albanija.

Carigrad, 4. decembra. »Ikdam« piše: Delegati albanske inteligence so se izjavili, da zahtevajo Albanci teritorialno integriteto albanskega ozemlja med Prevezo in Skadrom čez Prizren do Veleša. Priplepa in Bitolja do Lerina. Skupno z Grki in Vlasi bi se Albanci branili proti Slovanom na Balkanu. Ta albanska inteligenca zahteva tudi, da naj se povabi Albanija tudi na prihodnjo evropsko konferenco.

Grški kralj ostane v Solunu.

Pariz, 4. decembra. Govori se, da se pripravlja grški kralj ostati s kraljevsko rodbino čez zimo v Solunu.

Nemški častnik padel.

Hamburg, 4. decembra. Nadporočnik pl. Stietencron, bivši častnik nemške vojske, ki je vstopil pri izbruhu balkanske vojne v turško vojsko, je padel v nekem boju pri Caltadzi.

Turški uradniki.

Carigrad, 4. decembra. »Jeune Turquie« poroča, da se je dosegel sporazum, ki dovoljuje muslimanskim uradnikom v okupiranih provincijah prosti vstop. V nezasedenih pokrajinah se sme izseliti samo muslimansko prebivalstvo, med tem ko nadaljujejo uradi svoje delovanje do sklenjenega premirja.

Bolgarska in Srbija.

London, 4. decembra. Dunajski poročevalci »Dayl Mayl« poročajo svojemur listu, da je iz vrstnega vira, da je dobil iz diplomatskih krogov obvestilo, da je Bolgarska zavezana Srbiji z dalekosežno pogodbo tako, da mora stopiti v slučaju vojne na stran Srbije.

Bolgarsko posojilo.

Petrograd, 4. decembra. Ruska diskontna banka, Asov-donska banka in Rusko-azijska banka so prevzele realizacijo bolgarskega posojila 10 milijonov rubljev ter so izrazile, da so pripravljene prevzeti tudi polovico posojila francoskih bank, ki znaša 40 milijonov frankov.

Francoska križarka.

Solun, 4. decembra. Francoska križarka »Bruix« je odplula iz Soluna v Dedeagač.

Angleška vojna mornarica.

London, 4. decembra. Z Malte brzojavljajo: Prva divizija tretje angleške vojne eskadre odplove danes proti Siriji. Ta vest je močno preseletila, ker bi bila morala ostati ta eskadra do Božiča pred Malto.

Narodna odbrana.

Belgrad, 4. decembra. Narodna odbrana je organizirala odbore tudi v zasedenih pokrajinah. V Skoplju in v Prizrenu so se že vršila predavanja.

Srbska uprava.

Belgrad, 4. decembra. Za načelnika bitolskega okraja, izvenz Bitolja samega, je bil imenovan znani pisatelj Branislav Nučič. Za okraj Drač pa Živaljevič.

Srbi in Grki.

Belgrad, 4. decembra. Plen srbskih čet v Bitolju znaša 70.000 pušk. Ob priliki poseta grškega prestolonaslednika v Bitolju so podarili srbski generali grški vojski 12 grških topov, ki so jih bili Turki Grkom vzeli, pa so jih morali pustiti v Bitolju. To dejstvo dokazuje, da so bili Grki od Turkov strahovito poraženi.

Turški zdravniki.

Belgrad, 4. decembra. 14 turških zdravnikov je bilo izpuščenih na svobodo in so odpotovali v Carigrad.

Situacija.

Dunaj, 4. decembra. V politično dobro podučenih krogih se presoja situacija še vedno precej pesimistično. Osebe, ki imajo izvrstne informacije, utemeljujejo ta pesimizem s stacionarnim položajem, ki more zavoziti celo zadevo v blato, ker stacionarnost v mednarodnem položaju rada prehaja v kritične dogodke.

Izjave nemškega drž. kancelarja Bethmann-Hollwega niso nudile drugega kakor to, kar je splošno znano.

Važen je članek »Samouprave«, ki oficijozno naglašja, da je Srbija pripravljena se podvreči sodbi Evrope ter sprejeti pravorek evropske konference. To stališče Srbije je za Avstrijo nesprejemljivo, ker hoče dunajski kabinet izravnati svoj spor s Srbijo direktno in brez posredovanja.

V avstrijskih diplomatskih krogih se zatrjuje, da Srbija še vedno upa na rusko podporo, ne sicer na podporo oficijozne Rusije, ki se vedno bolj nagiba stališču trozveze, pač pa na podporo ruske javnosti, ki vedno lepše simpatizira s srbskimi zahtevami in bi moglo premagati tudi ovire, ki jih stavi naproti ruska oficijozna politika.

V Belgradu se še vedno računa z možnostjo evropske konflagracije v kateri bi bilo Srbiji mogoče prodreti s svojim stališčem na celi črti.

Srbi so si napravili poseben obramben načrt. Takoj ko bi se začele sovražne operacije, nameravajo Srbi zapustiti Belgrad in se umakniti na strateške pozicije v notranjosti države. V političnih krogih iz katerih prihajajo te informacije se dvomi, da bi bili srbski računi z Rusijo pravilni. Evropa hoče ohraniti mir in storiti vse, da se izogne splošnem ognju. Jasne sodbe o mednarodnem položaju pa ni mogoče dobiti. Rusija molči. Zato je treba počakati, kaj poret končno v Petrogradu. Če bi se posrečilo avstrijsko-srbski spor lokalizirati, je nevarnost za Evropo izključena, ker je potem samo ob sebi umevno, da se bo morala srbska politika udati in zadovoljiti le s trgovskim pristopom do morja.

Drugo vprašanje pa je, ki je danes mogoče še nevarnejše, kakor je bilo, to je afera konzula Prochaska. Nevarno je to vprašanje zlasti za to, ker še ni znano v kakem obsegu bo formalizirala Avstrija svoje zahteve po zadoščenju. Če bi stavila Avstrija take zahteve, ki bi pomenile udarec na zmogovitost srbske armade in tendirale ponižanje te armade, potem ni izključeno, da je računati z nevarnimi zapletaji. Afera Prochaska vzvzmira mednarodno situacijo tako silno, da optimistično naziranje ni upravičeno.

Državni zbor.

Dunaj, 4. decembra. Odpor, ki se je pojavil proti vladnim predlogom o vojni službah, se vedno bolj udeležuje v justičnem odseku. Češki socialni demokrat dr. Vit se je baval z mnenjem dvornega svetnika Lamascha, katerega je vlada pridobila, da poskuša razpršiti dvome poslancev. Dr. Vit je izjavil, da je treba pritegniti še nove izvedence ter je predlagal profesorje mednarodnega prava na vseučiliščih na Dunaju, Krakovu in na praškem češkem vseučilišču. Ministrski predsednik Stürgkh je po nepotrebnem branil znanstveno reputacijo dvornega svetnika Lamascha in označil predlog kot prozoren poskus zavleči debato. Kot tak poskus ga vzame vlada na znanje. Dr. Vitov predlog je bil s 14 glasovi proti 5 glasovi odklonjen.

Generalna debata se nadaljuje; popoldne govori češki radikalni poslanec dr. Hubschmann, ki bo govoril o bajah več ur.

Parlamentarna situacija se presoja pesimistično, ker je vlada, ne sicer oficijalno, pač pa privatno izjavila, da vstraja na neizpremenjeni in nujni rešitvi predloge.

Posvetovanja v brambnem odseku, v katerem so ostali predlogi, se normalno nadaljuje.

Finančni odsek je sklenil pričeti debato o reformi zakona glede osebnih dohodarine in davka na tantijeme ter na žganje.

Dunaj, 4. decembra. Mladočeški klub je imel danes sejo, v kateri je sklenil podati k predlogom o vojni službah primerne izpreminjevalne predloge. Seje se je udeležil tudi poslanec dr. Ravnihar. Če vlada teh

izpreminjevalnih predlogov ne bo sprejela, bo klub nastopil proti predlogom.

Poslaniška konferenca.

Dunaj, 4. decembra. Uradno se poroča, da je predlog angleške vlade glede reunije veleposlanikov prispel sedaj tudi na Dunaj in bil tam simpatično sprejet. Vlada izjavlja, da pri tem ne gre za konferenco, ki bi bila upravičena sklepati zavezno, marveč samo za nekako posredovalnico, ki naj izenostavi dogovore med velesilami in olajša promet. Preskrbljeno je, da avstrijski interesi ne bodo na noben način ogroženi.

Borza.

Dunaj, 4. decembra. Današnja borza kaže pod vtiskom bojovitega članka v »Kölnische Ztg.« slabo razpoloženje.

Češke žene za mir.

Praga, 4. decembra. Tu se je vršilo zborovanje češkega ženstva, na katerem se je sklenilo prirediti manifestacije za mir. Zbor čeških žen je poslal kabinetni pisarni brzojavko, v kateri prosi cesarja, da ohrani mir svojim narodom.

Češko - nemška sprava.

Praga, 4. decembra. H konferencam namestnika kneza Thuna z ministrskim predsednikom in notranjim ministrom poroča »Prager Tagblatt«, da se bodo pravna pogajanja najbrže zopet pričela koncem tega meseca.

Ogrska zbornica.

Budimpešta, 4. decembra. Začetkom včerajšnje seje ogrske zbornice je poskusil zopet več opozicijskih poslancev priti v parlament, kar pa je policijski nadinspektor Pavlik zabranil. Zbornica je končala debato o vladnih predlogih glede obveznosti v slučaju vojne. Danes se vrši tretje branje zakonskih predlogov za slučaj vojne in nato posvetovanja o predlogi glede rekrutnega kontingenta za 1913.

Budimpešta, 4. decembra. Eksekutivni komite združene opozicije je imel včeraj sejo, v kateri se je zlasti ostro izrekel proti zakonski predlogi glede oblasti v slučaju vojne. Opozicijski poslanci so sklenili telegrafično poklicati opozicijske poslance, nakar se je vršila konferenca, ki je energično protestirala proti predlogi in opozorila na to, da bi bilo treba za sprejem te predloge 2/3 večine v državnem zboru.

Budimpešta, 4. decembra. Parlament razpravlja o zakonu o vojni službah, ki je podoben avstrijskemu. Ker so se vladne stranke soglasno izrekle za zakon, bo ta najbrže neizpremenjen sprejet.

Budimpešta, 4. decembra. Ogrska zbornica je po kratki debati sprejela vojne predloge v drugem branju. Jutri se vrši tretje branje.

Hišna preiskava v uredništvu lista »Giorno«. — Pri preiskavi sta sodelovala dva častnika.

Reka, 4. decembra. Posebna komisija, obstoječa iz preiskovalnega sodnika dr. Kömleja, 2 častnikov, 2 policijskih agentov in enega sodnega oficijala, je izvršila v uredništvu tukajšnjega italijanskega lista »Il Giorno« hišno preiskavo ter zaplenila več rokopisov. Kasneje so izvedli hišno preiskavo tudi v privatnem stanovanju urednika Amadeja Faveja. Hišna preiskava je bila odredjena radi nekega proti avstro-ogrske monarhiji naperjenega članka. Veliko pozornost je vzbudila vojaška asistenta.

Romunski prestolonaslednik v Berlinu.

Berlin, 4. decembra. Prestolonaslednik Ferdinand Romunski je

dospel včeraj ob pol 8. zjutraj v spremstvu generalnega adjutanta generala Rubescu v Berlinu.

Bukarešta, 4. decembra. Romunski prestolonaslednik obišče na povratku iz Berlina tudi cesarja na Dunaju.

Rusija.

Pariz, 4. decembra. Iz Petrograda poročajo, da se je vršila pretekli teden tam konferenca generalstabilnih šefov 17 ruskih armadnih zborov. Šefi generalnih štabov so dobili posebne instrukcije.

Bukarešta, 4. decembra. Po sporočilih tukajšnjih listov nadaljuje Rusija z veliko hitrostjo mobilizacijo v Besarabiji. Ob romunski meji mirgoli ruskih vohunov. Več so jih že prijeli. Pri enem so našli podrobne načrte Przemysla.

Italijanski poslanik v Petrogradu.

Rim, 4. decembra. Italijanski veleposlanik v Petrogradu Melegari je podal svojo demisijo. Dosedanji italijanski poslanik v Atenah marki Charlotti di Riparbella je imenovan za njegovega naslednika.

Razmerje med Anglijo in Nemčijo.

London, 4. decembra. Angleški listi zatrjujejo, da so izvedeli iz najboljših virov, da je pričakovati v razmerju med Anglijo in Nemčijo v najkrajšem času preobrata. Navzočnost princa Henrika pruskega v Londonu je politično dalekosežnega pomena. Čim bo sklenjeno premirje na Balkanu, bosta Nemčija in Anglija izravnali vse medsebojne difference ter inavgurirali politiko trajnega medsebojnega sporazuma.

Stavka.

Plzenj, 4. decembra. Delavci meščanske pivovarne so začeli z delno stavko.

Železniška nesreča v Ameriki.

Dresden (S. A.), 4. decembra. V državi Ochio v Severni Ameriki sta trčila dva vlaka pensilvanske železnice. 8 oseb je bilo takoj mrtvih, 8 smrtno ranjenih in veliko težko in lahko ranjenih.

Gospodarstvo.

— Mestna hranilnica ljubljanskega. Promet meseca novembra 1912. 1336 strank je vložilo 838.957 K 59 v. 2371 strank je dvignilo 1.745.366 K 60 v. Stanje vlog 41.204.677 K 94 v. Število vložnih knjižic 28.587.

— Žrebanja. Pri žrebanju državnih srečk iz leta 1864. je dobila glavni dobiček v znesku 300.000 K št. 2948, ser. 66; dobiček 40.000 kron št. 2948, ser. 51; dobiček 20.000 kron št. 31, ser. 39. — Pri žrebanju turških srečk je zadela glavni dobiček 400.000 kron št. 903.507, drugi dobiček 30.000 kron št. 466.765, 10.000 K pa št. 1.299.431 in št. 1.953.318.

Darila.

Upravištvu naših listov so poslali:

Za Rdeči križ balkanskih držav: Fr. Kozjak, nadučitelj v Toplicah pri Zagorju, 8 K, zbirka učiteljstva šole v Toplicah, Avgust Maher v Begunjah pri Lescah nabral 40 K. Ivan Stare (3) in Lenčka Videmšek (1), Turne pri Dobu, skupaj 4 K; And. Vreček, št. Lipš pri Dobrlivsi, 4 K. Mili Repič iz št. Vida pri Zatičini 25 K (i. s. g. I. Fortuna, Zatičina, 20 K, in J. Javornik iz Krke 5 K), Andrej Jamšek iz Branice pri Stanjelu 2 K 60 v (po »Slov. Domu«), J. Žirovnik iz Borovnice 20 K (i. s. I. Majaron 10 K in igralno omizje 10 K), Dragotin Humek, strokovni učitelj v

Krškem, 32 K, nabral med učitelstvom, ki je volilo zastopnike v okr. šolski svet, brata Ivan in Alojz Baloč v Altenessenu na Nemškem 3 K, pod geslom: »Akoravno v tujini — pa se spominjajo bolečih balkanskih junakov« in Josip Urek iz Boroveli na Koroškem 20 K 40 v, nabral pri tamošnjih Slovencih. — Skupaj 159 kron.

Živeli nabiralci in darovalci!

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 1. decembra: Ivan Urh, zidarjev sin, 18 mesecev, Strelška ulica 15.

Dne 3. decembra: Marija Ambrožič, mestna uboga, 55 let, Japljeva ulica 2.

V deželni bolnici:

Dne 30. novembra: Josip Jurčec, pekovski pomočnik, 18 let.

Dne 1. decembra: Terezija Južina, delavčeva vdova, 78 let. — Marija Zore, krojačeva žena, 33 let.

Mnogostranska poraba. Gotovo ni domačega zdravila, katero se da tako mnogostransko porabiti, nego »Mollo-vo francosko žganje in sol«, ki je takisto bolesti utešujoče, ako se namaze z njim, kadar koga trga, kako to zdravilo vpliva na mišice in živce krepi in je zatorej dobro, da se priliva kopel. Steklenica 2-2. Po poštnem povzetju pošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, Dunaj, Tuchlauben 9. V zalozah po deželi je zahtevati izrecno MOLL-ov prepat, zaznamovan z varnostno znanko in podpisom. 6 19

Ako pojde tako naprej, pa ležem

in pustim vse pri miru. Tako hudo prehlajen še nisem bil in čaj, ki mi je vedno pomagal, je popolnoma odrek. Pa kdo bo legal! Jaz v takih slučajih vzamem Fayeve sodenske mineralne pastile, ki jih v lekarni ali drogeriji kupim za K 1.25 in sem še vselej spoznal, da pri takih razmerah učinkujejo prav izvrstno.

OMEGA
Najodličnejše precizijske ure.
Dobivajo se pri vseh boljših urarjih.

MOJ STARI

nazor je in ostane, da proti prihlaju, pregodnjemu osivenju in izpadanju las kakor sploh za racionalno negovanje las ni boljšega sredstva nego svetovnoznani Bay-rum s konjičkon, znamko lesen konjiček trdke Bergmann & Co., Dečin n. L. V steklenici po K 2-— in 4-—, se dobiva po vseh lekarnah, drogerijah parfumerijah in bivnicah. 909

V kavarni „CENTRAL“

koncertuje novo došla

tamburaška

damska kapela

„GORA“

vsak dan od 9. zv. naprej.

Vstopnina prosta. Vstopnina prosta.

Kavarna je vso noč odprta.

Za mnogobrojni obisk vljudno prosi
Stefan Miholič, kavarnar.

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 4 decembra 1912.

Termin.

Pšenica za april 1913 . . . za 50 kg 12-
R2 za april 1913 . . . za 50 kg 10-51
Oves za april 1913 . . . za 50 kg 11-13
Koruza za maj 1913 . . . za 50 kg 7-73

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 300-2 Srednji zračni tlak 730 mm

dec.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
3.	2. pop.	740-0	1-8	sl. svzh.	del. jasno
9.	zv.	741-5	-2-0	brezvetr.	megla
4.	7. zj.	743-7	-1-8	.	jasno

Srednja včerajšnja temperatura 0-0, norm. 0-1°. Padavina v 24 urah 0-0 mm.

Vsakdanje negovanje ust in zob z Odolom je podlaga za lepe in zdrave zobe. Okus " Odola je slasten in osvežujoč. "

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

Krasne novosti zimskih oblek in površnikov domačega izdelka.

Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga. Brez konkurence. Najnižje cene. Solidna postrežba.

Kupujem specialno po najvišjih cenah staro inzlomljeno 4329

zobovje

samo danes in jutri ves dan v hotelu pri „Slonu“ I. nadstr. soba št. 34.

Ključavničar

obema izpitoma za kurjače pri parnih kotlih in kot strojevodja, ki zna samostojno popravljati kotle in raznovrstne stroje, 32 let star, oženjen, zmogel slovenščine, hrvaščine in nemščine ter nekoliko italijanščine, želi svojo službo takoj spremeniti.

Ponudbe na upravnitvo „Sl. Nar.“ pod „P. P. 200.“ 4313

Priloga za avtogenično varjenje

nova, se vsled pomanjkanja prostora takoj prodaja.

Istotam je naprodaj 1 nov fin, voz z lestvicami in na peresih.

Poizve se na 4327 Dolenjski cesti št. 1.

Pozor! Od jutri naprej se prodaja Trgovci! galanterijsko blago in pletenine

iz konkurzne mase Ludovika Dolenca v Prešernovi ulici pod tvorniški cenami.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem odprla s 1. decembrom

še eno prodajalno

v Prešernovi ulici št. 46 (poleg pogrebnege zavoda).

Založila sem jo s finim in trpežnim perilom za gospode in dame in vso opravo za krst.

Cenjenim odjemalcem se najtopleje priporočam

Antonija Žibert.

V nobeni škodelici ne sme manjkati pravi : Franckov : kavini pridatek,

on daje kavi slast, moč in lepo barvo. —

708—II.

Kakovost vsebuje: izdatnost, okusnost in nizko ceno.

:: Tovarna v Zagrebu. ::

Šivilja

išče dela na dom, gre tudi na deželo. Naslov pove upravnitvo »Slovenskega Naroda«.

Mladi psi

se ceno prodajo v Kolodvorski ulici št. 7.

Lepa na novo sezidana enonadstropna

hiša

s poljem in vrtom v Mengšu se takoj odda ali prodaja pod zelo ugodnimi pogoji. Dopisi na upr. »Sl. Nar.«. 4350

Proda se enonadstropna

hiša

na Dolenjskem 4274

z dobro vpeljano trgovino z meš. blag. pri farni cerkvi z vrtom in kozolecem. Trgovina se prodaja z blagom ali pa tudi brez blaga pod roko. — Ponudbe pod šifro »Ugodna prilika« na upravnitvo »Slovenskega Naroda«.

Iščemo

marljivih = sotrudnikov!

Oddelek za srečke Češke industrijske banke.

Zastopstvo za jugoslovansko ozemlje Ljubljana. 4306

KLOBUKI

moderne nakitoni, 3375

oblike, kakor vse potrebščine za modistke prodaja najceneje M. Horvat, Ljubljana, Stari trg 21. Popravila točna in cena.

Najboljša in najzdravejša barva za lase in brado

je dr. Drallea „NERIL“, ki daje sivim in pordečim lasem njih prvotno naravno in zdravo barvo. Dobi se svetla, rjava, temnorjava in črna v steklenicah z navodilom po 2 K, velike po 4 K, pri

Štefan Strmoli Ljubljana, Pod Trančo št. 1. Lasne kile, podlage in mrežice vseh vrst; gledališčne in toaletne potrebščine itd.

Zajamčeno pristne **slivovke** **trobinovec** **hrušovec** **brinjevec** **vinsko žganje**

se dobi v množinah od 25 l naprej pri veletrgovinarni sadja 1199

M. Rosner & Ko. Ljubljana, poleg pivovarne „Union“

Išče se izveščana ženska moč, dobra prodajalka

manufakturnega in specerijskega blaga, večja slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi. Plača po dogovoru. Ponudbe na trdiko Ivan Budkovič, Semič, Dolenjsko. 4318

Spretnega provizijskega

potnika

pri trgovcih, pogrebnihi zavodih in mizarjih na jugu monarhije dobro uvedene iše tvornice žalobnih predmetov. Ponudbe na upr. »Sl. Nar.«. 4288

P. n. občinstvu se priporoča

velika zaloga pohištva lastnega izdelka,

iz finega suhega lesa, najmodernejši izdelek za hotele in vile, posebno se priporoča novoporočencem v nabavo popolne hišne oprave. Za vse izdelke jamči

Matej Gogala, mizar na Bledu.

Proračuni na zahtevo brezplačno.

Proračuni na zahtevo brezplačno.

Odvetnik

dr. Ivan Zabukovšek je otvoril pisarno v Šmarju pri Jelšah.

Privatna plesna šola v dvorani grand hotela „Union“.

Svojim učencem in učenkam s tem vljudno naznanjam, da bo

Miklavžev slavnostni večer

s humoristično tombolo v petek, 6. t. m. ob 8. uri zvečer.

Obenem se usojam, p. n. občinstvu javiti, da se pričetkom decembra prične

nov plesni izobraževalni tečaj

za gospodične in gospode iz boljših družin in da je pouk vsak ponedeljek in petek ob 8. do 11. zvečer. — V najkrajšem času bo pouk v novi verandni dvorani hotela „Union“. — Pojasnila vsak dan od 11.—12. dopoldne in od 2.—3. popoldne v hotelu pri „Slonu“, soba št. 73. 4324

Na zahtevo posebne ure.

Giulio Morterra, avt. plesni učitelj.

Uradniško hranilno društvo v Gradcu R. Z. Z. G. Z.

Vabilo na pristop XV. sekciji,

pričenjajoči s 1. januarjem 1913. — Deleži po K 200, za katere se plača K 180 (60 meseč. obrokov à K 3); posebej še udeležba pri dobičku. Obrotna mera za posojila vseskozi 6%. — Predstroškov ni.

Hranilne vloge se obrestujejo dnevno po

5% od zneskov nad 1000 kron ob 50-dnevni odpovedi: **5 1/4%** od zneskov nad 2000 kron ob 90-dnevni odpovedi: **5 1/2%**

Obresti se polletno prištevajo glavnici. Ni rentnega davka. Vložne knjižice se sprejemajo v shrambo. — Razvidi in polgodnice brezplačno. Stanje vlog: K 5.200.000. Jamstvo zadržanih deležov: K 6.150.000. Rezervni fond in vrednostni papirji: K 575.000. — Pojasnila daje:

Josip Kosem v Ljubljani, Krakovski nasip št. 22,

:: vsak ponedeljek, sredo in petek med 1/2 3. in 1/2 4. uro popoldne. ::

Ločeni katoličani

ki bi radi končno veljavno in pravomočno razdružili svoj zakon,

da se lahko vnovič veljavno poroče,

naj se zaupno obrnejo na „Pannonia“ obl. konc. informacijska pisarna, Budapešta VI., Szondygasse 93/a III, 12. — Strogo rečno. — Honorar po izvršitvi. 4300

Samoborska gorčica

Poznano sploh kakor najboljša domačega proizvoda, zajamčeno pristna, najboljšega okusa, se dobi na veliko in malo pri podpisaneu proizveditelju.

Ravno tam se dobi izbornega

VINA

na malo in veliko iz lastnih vinogradov na Dolenjskem. 4279

€. Presečki, Samobor, Hrvaško.

Odlikovan na razstavah v Krškem, Pragi in Zagrebu.

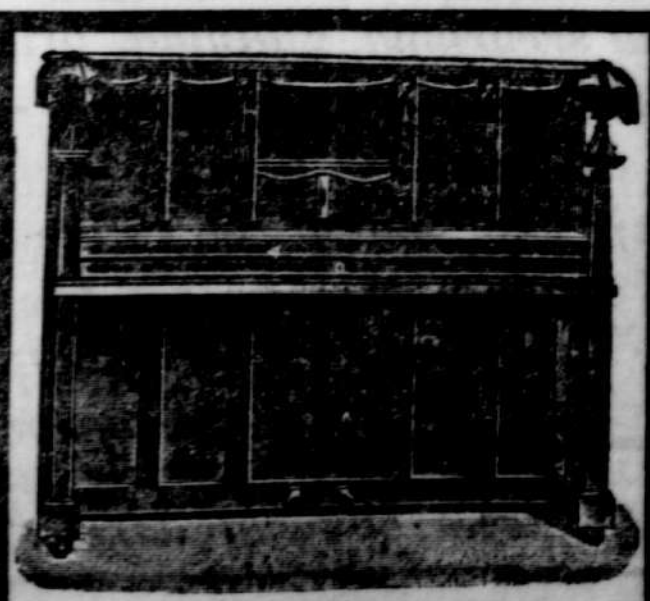
Hupfeld Phonoliszt-Piano

najboljši in najodličnejši električni piano za umetno igranje.

Ludvik Hupfeld, d.d.

Dunaj VI., Mariahilferstrasse 3.

Najstarejša in najpomembnejša tvornica v Evropi za klavirske igralne instrumente. 1500 uradnikov in delavcev, 58 prvih odlik, 100 patentov itd.

Prospekti zastoj.

Prospekti zastoj.

Priporočamo našim
gospodinjam

KOLINSKO CIKORIJO

iz edine slovenske
tovarne v Ljubljani

Pri ljubljanskem gradu!

Solidno blago!

Emil Dobrič, Ljubljana

Prešernova ulica št. 9, poleg c. kr. glavne pošte.

Povodom sv. Miklavža ter božičnih praznikov priporočam svoje vsesestransko bogato založeno

trgovino galanterije, igrač,
predmetov za darila, srečolove in spomine!
Zmerne cene! Zmerne cene!

PRVO KRANJSKO PODJETJE

za izvrševanje umetnega vezenja in trgovina ročnih del

J. Repše & I. Jeršek

Ljubljana — Kongresni trg št. 5 — Ljubljana.

Zaradi velike zaloge se pričenja dela prodajajo po tvorniških cenah.

Izvrševanje društvenih zastav in trakov ter vseh

cerkvenih paramentov. Belo vezenje in predtiskarija.

Obvezne nizke cene. Ugodni nakup božičnih daril. Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Šepa in koristna Miklavževa darila

in po že znano najnižjih cenah dobite

v modni trgovini Peter Šterk

Ljubljana, Stari trg št. 18.

Specijalna trgovina najmodernejših bluz, jutranjih oblek I^a kakovosti; moško, žensko in otroško perilo, velika izbira najmodernejših moških klobukov in čepic, dalje čepic za dame, deklince itd. ter velika izbira najmodernejših kožuhovine.

FERNET-BRANCA

Specialiteta tvrde Fratelli Branca, Milan

je vsled svojih silno dietetskih in odlično želodoc
krepečih lastnosti

Najboljša želodčna grenčica sveta.

Glavno razpečevališče: Sig. Winter, Dunaj, III. Ungarg. 20.

14 dni!

14 dni!

Popolna razprodaja

vseh vrst zaostalih klobukov

za dame in deklince po čudovito nizkih cenah, samo v modnem salou

Stuchly-Maschke, Židovska ul. št. 3.

Primerna darila za Miklavža, božič in novo leto.

Žalni klobuki vedno v zalogi. Popravila točno in ceno.

Opr. št. Nc V 989/12-1

4298

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Mariboru sta po prošnji lastnika dr. Radoslava Pipuša, odvetnika v Mariboru kot oskrbnika zapuščine dne 16. avgusta 1910 umrle **Marije Drechsler** na prodaj po javni dražbi sledeči nepremičnini, za kateri se je ustanovila pristavljena izključna cena in sicer: za parcelo št. 108/1 stavbišče z 2 hišama in gospodarskimi poslopji s pritliklino vred 34.000 K, to je h. št. 24 v Mariboru, Mühlgasse, 2. št. 48/3 vrt, mera: 32 a 91 qum 18.000 K.

Pritiklina (Wäscheroile) se je cenila na 10 K in je v ceni hiše 34.900 K zapopadena. Parceli se imata posamezno dražbati.

Dražba se bo vršila

dne 13. decembra 1912

ob 10. uri v Mariboru v pisarni c. kr. notarja dr. Franceta Firbas, Viktringhofgasse.

Ponudbe pod izključno ceno se ne sprejmo.

Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo njihove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno.

Dražbeno izkupilo je razen zneska 4000 K, ki se ima pri sodnji položiti kot varščina za zapuščinske pristojbine, plačati v roke dr. Rad. Pipuša. Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri c. kr. okrajni sodnji v Mariboru št. 6 in pri c. kr. notarju dr. Fr. Firbas.

C. kr. okrajna sodnja v Mariboru odd. V

dne 21. novembra 1912.

Stavbne parcele

na Dunajski cesti v Ljubljani pred delavskimi hišami in na Olinceh (rakov ob mestni meji na Tržaški cesti, vse z najlepšo lego so po izbiri za primerne cene

na prodaj.

Več se poizve pri lastniku Jos. Tribuč, na Olinceh 37. 2416

J. Zamljen

čevljarški mojster

v Ljubljani, Gradišče 4

izvršuje vsa čevljarška dela do najfinišne izvršitve in priporoča svojo zalogo

storjenih čevljev.

Izdeluje tudi prave gorske in televadske čevlje.

Za naročila z dežele zadostuje kot mera iproslan čevljev. 245

Več ličnih vil

v Ljubljani in na Stajerskem

je na razpolago 4253

po jako nizkih cenah.

Prodajo se radi družinskih razmer. —

Pogoji ugodni. Več se izve v pisarni

Peter Matelič Ljubljana, Štolja

ulica šte. 10, telefon šte. 155.

Klobuke cilindre in čepice
Velika zaloga najmodernejših slaničkov.
V največjih fasonah in v veliki izbiri
priporoča
IVAN SOKLIČ.
Pristni Panama-slanički od 9 K do 50 K.

Mojih 8 otrok

ki izgledajo zdravi in čvrsti, je moja žena po mojem navodilu vzgojila s **Sladnim čajem**. To naznanjam jaz Ub. pl. Trnkoczy, lekarnar v Ljubljani. Tega dejstva mi ne ovrže nihče. — Na stotine mater mi je hvaležnih, ker so sledile mojemu zgledu, ki sloni na **stirinejski in lakunski**. Sladni čaj kot živilo za otroke, ki se mu primeša nekoliko mleka, sladkorja, je **varstvo dojenčev**, čigar raba jih dela odporne ter otroške bolezni skoro izključuje ter učinkuje brezhibno, prvo vrstno. — Prehrana s sladnim čajem, znamka Sladin stane polovico manj kakor pri vsakem drugem hranilu. Zoperni, dragi aparat Soxhlet odpade. Zadostuje navadna sesalna steklenica **Sladni čaj**, pripravljen po dr. pl. Trnkoczyju, je brezdvomno na torišču prehranitve otrok in nar. gospodarske varljivosti pridobitev prve vrste. Kri, moč, zdravje, mirne živce, mirno spanje, 50% prihranka na denarju, najboljši zajtrk, dosežajo, dobe tudi odrasli, ki namesto neredne, razburilive kave, čaja, pijejo sladni čaj, znamka **Sladina**. Posebno priporočljivo za **bolnike in slabotne**. 3721

Dobiva se v lekarnah, drogerijah, tudi pri trgovcih. Sladnega čaja, znamka Sladin, pripravljene po dr. pl. Trnkoczyju, ni zamenjavati s sladno kavo, Tvoriška zaloga pri lekarnarju pl. Trnkoczyju v Ljubljani, Kranjsko. Po pošti najmanj 5 zavitev franko 4 krone, pošti zavoj za 5 kg s 15 zaviti vsebine 10 kron franko z obratno pošto. Na Dunaju v lekarnah:

Trnkoczy, V., Schönbrunnerstrasse 109; III., Radetzkyplatz 4; VIII., Josefstadtstrasse 25; v Gradcu: Sackstrasse 4.

Nedosežne in od poznateljcev odlikovane so kavine mešanice

Karla Planinška

prva ljubljanska veleprežarna za kavo.

Dobivajo se v pražarni na vogalu Dunajske ceste — Sodne ulice in v moji trgovini s specerijskim blagom Dunajska c. 6.

Pozor! Trgovci! Pozor!

Ker je sedaj zadnji čas za naročilo

reklamnih koledarjev za l. 1913

si dovoljujem jih ponuditi vsem cenj. trgovcem in obrtnikom

najcenejše z blokom in tiskom.

CENE BREZ KONKURENCE.

Z veselošovanjem se priporočam

Fr. Iglič, Ljubljana, Mestni trg 11-13,

trgovina s papirjem in galanterijo na drobno in debelo.

Največja izbir. — Vzorci na razpolago.

Na debelo in drobno. — Pri večjem naročilu velik popust.

SIJAJNA ZMAGA!

v damskih raglanih. — Ravno kar dospelo čez 2000 komadov 135 cm dolgih od 10 K naprej, ki so stali preje od 40 K do 60 K. — Istotako znižane cene raglanov, zimskih sukenj in oblek za gospode.

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič, Mestni trg št. 5.

Miklavž

kupi najceneje

razno sveže domače pecivo,

Miklavže, hudobce, bonbon-

jere, šibe i. t. d.

pri

4296

Jakobu Zalazniku

slasčičarju v Ljubljani.

Primerna božična darila.

Naznanilo.

Radi preobložene zaloge se bode razprodajalo od danes naprej

3390

6000 najboljših ur
švicarskih

kakor tudi srebrnina, slatinina, briljanti in

šivalni stroji pod torarniško ceno. — Sre-

brne ure od K 7— naprej.

Nihče naj ne zamudi te redke prilike.

Za obilen obisk se priporoča trdka

FR. ČUDEN :: Ljubljana, ::
Prešernova ulica.

Primerna božična darila.

Točna in vestna postrežba.

Tanč se za vse blago.